

gemeente **Hilvarenbeek**
Hartveroverende Heerlyckheit

Wmo

**Beleidsplan
2008 - 2011**

Meedoen, een kwestie van samendoen

Wmo beleidsplan 2008–2011
Gemeente Hilvarenbeek

19 februari 2008

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
2.	De Wmo in de gemeente Hilvarenbeek	7
2.1.	Wmo in het kort.....	7
2.2.	Wettelijke uitgangspunten	8
2.3.	Wettelijke vereisten.....	9
2.4.	Wmo beleidsvisie van de gemeente Hilvarenbeek	10
2.5.	Totstandkoming van het Wmo beleidsplan	12
2.6.	Rol van de gemeente	13
2.7.	Financiën	13
3.	Leefbaarheid en sociale samenhang	15
3.1.	Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?	15
3.2.	Speerpunten voor de komende vier jaar.....	15
3.3.	Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?.....	20
3.4.	Wat gaan we eraan uitgeven?.....	21
4.	Opgroeien in Hilvarenbeek	22
4.1.	Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?	22
4.2.	Speerpunten voor de komende vier jaar.....	23
4.3.	Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?.....	27
4.4.	Wat gaan we eraan uitgeven?.....	28
5.	Toegankelijkheid en participatie.....	29
5.1.	Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?	29
5.2.	Speerpunten voor de komende vier jaar.....	29
5.3.	Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?.....	32
5.4.	Wat gaan we eraan uitgeven?.....	32
6.	Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers	33
6.1.	Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?	33
6.2.	Speerpunten voor de komende vier jaar.....	33
6.3.	Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?.....	36
6.4.	Wat gaan we eraan uitgeven?.....	36
7.	Zo lang mogelijk meedoen	37
7.1.	Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?	37
7.2.	Speerpunten voor de komende vier jaar.....	38
7.3.	Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?.....	42
7.4.	Wat gaan we ervoor betalen?	43
8.	Preventie, zorg en opvang	44
8.1.	Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?	44
8.2.	Speerpunten voor de komende vier jaar.....	45
8.3.	Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?.....	47
8.4.	Wat gaan we er aan uitgeven?.....	47
9.	Kwaliteit en verantwoording	48
9.1.	Klanttevredenheid.....	48
9.2.	Evaluatie beleid en uitvoering binnen de gemeente	49
9.3.	Benchmark Wmo	49

9.4.	Wat gaan we hier aan uitgeven	50
Bijlage 1	Prestatievelden van de Wmo.....	51
Bijlage 2	Samenvatting Wmo beleidsplan 2008–2011	52

1. Inleiding

Meedoen is een kwestie van samendoen, zo meent de gemeente Hilvarenbeek. Je bent niet alleen verantwoordelijk voor jezelf, maar ook voor een ander. Dat geldt niet alleen voor de inwoners, maar ook voor de organisaties en de gemeente. Wanneer de inwoners en de organisaties er niet meer voor kunnen zorgen dat iedereen meedoet, zorgt de gemeente voor het vangnet waar men op moet kunnen terugvallen.

Dit is waar Hilvarenbeek zich de komende jaren sterk voor maakt binnen haar beleid op het terrein van maatschappelijke ondersteuning. De gemeente wil daarmee dat zij een plaats blijft waar het prettig is om te wonen en te leven. Mensen moeten zich met elkaar verbonden blijven voelen, de jeugd moet mogelijkheden hebben om zich te ontplooien en de ouderen moeten zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. De gemeente Hilvarenbeek is trots op het rijke verenigingsleven. Elke week zetten veel vrijwilligers zich in om ervoor te zorgen dat er op het terrein van sport, cultuur en vrije tijdsbesteding van alles te doen is. De gemeente hecht er belang aan dat alle inwoners zo prettig mogelijk kunnen leven in alle zes de kernen die de gemeente telt. Ook de inwoners die afhankelijk zijn van anderen. Juist voor die inwoners biedt de gemeente ondersteuning, om ervoor te zorgen dat zij zo lang mogelijk mee kunnen doen in de maatschappij en niet vereenzamen en uitgesloten raken.

Meedoen is een kwestie van samendoen.

2. De Wmo in de gemeente Hilvarenbeek

2.1. Wmo in het kort

Per 1 januari 2007 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De doelstelling van deze wet is om iedereen in deze samenleving mee te kunnen laten doen; participatie van iedereen in de breedste zin van het woord. Wanneer mensen zelf onvoldoende participeren, kunnen zij rekenen op de nodige ondersteuning. 'Meedoen' is de kortst mogelijke samenvatting van de Wmo. Bij meedoen vormt de eigen kracht het startpunt (zelf, wat zelf kan). Van de inwoner wordt verwacht dat hij zijn mogelijkheden inzet voor zichzelf, zijn familie en vrienden, de buurt en het dorp. Daarnaast is er een krachtige sociale structuur nodig waar maatschappelijke organisaties en bedrijven een bijdrage aan leveren. De gemeente heeft een regierol en zorgt in ieder geval voor het vangnet. Verder is het van belang dat een goede afweging wordt gemaakt tussen de mens en zijn sociale omgeving en de inzet die nodig is om meedoen mogelijk te maken.

In de Wmo zijn enkele bestaande wetten samengevoegd:

1. De Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg).
2. De Welzijnswet.
3. Een deel uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Het gaat hier om de huishoudelijke verzorging en een aantal subsidieregelingen.
4. Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv).

Het begrip maatschappelijke ondersteuning is in de Wmo verwoord in negen prestatievelden (zie bijlage 1). Al met al beslaat de Wmo een breed terrein. Dat werkt niet altijd bevorderend voor een heldere uitvoering met betrokkenheid en draagvlak die nodig is. Vandaar dat we de prestatievelden naar een aantal samenhangende thema's hebben vertaald. Deze indeling maakt het makkelijker om inzicht te krijgen in de Wmo en toch komen alle prestatievelden aan bod:

- Leefbaarheid en sociale samenhang (prestatieveld 1)
- Opgroeien in Hilvarenbeek (prestatieveld 2)
- Toegankelijkheid en participatie (prestatieveld 3)
- Zo lang mogelijk meedoen (prestatievelden 5 en 6)
- Ondersteunen mantelzorg en vrijwilligerswerk (prestatieveld 4)
- Preventie, zorg en opvang (prestatievelden 7, 8 en 9)

Het 'meedoen' is wat de negen Wmo-prestatievelden onderling en de Wmo-prestatievelden met vrijwel alle gemeentelijke beleidsterreinen verbindt. Dit verbonden zijn, betekent niet dat al het gemeentelijk beleid ondergebracht moet worden in het beleidsplan Wmo en ook niet dat alles tegelijkertijd opnieuw kan worden opgepakt.

Gezondheid kan erg bepalend zijn om mee te kunnen doen in de maatschappij, vandaar dat het lokaal gezondheidsbeleid in dit beleidsplan is geïntegreerd. Het komt aan de orde bij het thema “Zo lang mogelijk meedoen” (zie hoofdstuk 7). Daarmee voldoet de gemeente Hilvarenbeek aan de eisen op het terrein van de Wet Collectieve Preventie. Er heeft een evaluatie plaatsgevonden van het lokaal gezondheidsbeleid. De conclusies en de aanbevelingen van dit beleid gaat de gemeente in 2008 verwerken in concrete activiteiten. Er komt geen apart beleidsplan lokaal gezondheidsbeleid meer.

2.2. Wettelijke uitgangspunten

In de Wmo wettekst wordt uitgegaan van een viertrapsmodel voor de invulling van maatschappelijke ondersteuning:

1. Iedereen is zelf verantwoordelijk voor de regie van zijn of haar leven, in overleg met en met steun van het eigen sociale netwerk. Mensen gaan nu nog te snel naar de overheid kijken voordat zij zelf naar oplossingen zoeken. Inwoners zouden eerst, in overleg met het eigen sociale netwerk, kunnen zoeken naar middelen die nodig zijn voor de zelfredzaamheid en participatie.
2. De *civil society* wordt gestimuleerd: Inwoners zijn niet alleen verantwoordelijk voor zichzelf, maar ook voor elkaar. Ze worden geacht elkaar waar nodig te helpen deel te nemen aan de samenleving. Daarbij wordt gedacht aan burenhulp en vrijwilligerswerk, maar ook aan het sociale gezicht van bedrijven en aan allerlei vormen waarin mensen zich organiseren om samen aan bepaalde doelen te werken, zoals verenigingen, werkgroepen en buurtcomités. De gemeentelijke overheid stimuleert en faciliteert dit waar nodig.
3. Algemene lokale voorzieningen. De gemeente moet zorgdragen voor collectieve voorzieningen waar alle inwoners gebruik van kunnen maken, inclusief de kwetsbare inwoners. Dit gaat bijvoorbeeld via subsidiëring van welzijnsinstellingen.
4. Specifieke voorzieningen. Tot slot moet de gemeente voorzien in persoonsgerichte ondersteuning van kwetsbare inwoners. Deze specifieke voorzieningen dienen aangeboden te worden als binnen het eigen vermogen, in de omgeving of vanuit algemene voorzieningen onvoldoende oplossing geboden kan worden om deel te kunnen nemen aan de samenleving. Hierbij kan worden gedacht aan informatie en advies, cliëntenondersteuning, vervoersvoorzieningen, huishoudelijke verzorging etc.

Hierachter schuilen de volgende aannames. Er zullen minder individuele en specifieke voorzieningen nodig zijn, wanneer:

- Een goed beleid wordt gevoerd dat zich richt op alle inwoners (ook wel ‘inclusief’ beleid genoemd, door bijvoorbeeld rolstoeltoegankelijk openbaar vervoer, voldoende aanpasbare woningen).
- De samenleving als geheel de verantwoordelijkheid neemt om zelfredzaamheid en participatie te bevorderen van (potentieel) kwetsbare mensen.
- Ieder individu deze verantwoordelijkheid ook neemt.

2.3. Wettelijke vereisten

De Wmo is een raamwet. Dat wil zeggen dat de wet niet gedetailleerd voorschrijft hoe gemeenten de wet uit dienen te voeren. De Wmo geeft de gemeenten een aantal opdrachten en stelt kaders waarbinnen die opdrachten moeten worden uitgevoerd. Zo zijn er voorwaarden geformuleerd over het Wmo beleidsplan, de verordening en de wijze waarop participatie moet worden vormgegeven. Ook is een Algemene maatregel voor bestuur opgesteld waarin een aantal opmerkingen staan vermeld. In deze paragraaf vindt u een korte toelichting, voor meer informatie verwijzen wij u naar www.invoeringwmo.nl waar de wettekst is te vinden.

Wmo beleidsplan

Vanuit de Wmo is een aantal wettelijke vereisten opgenomen waar het meerjaren beleidsplan aan moet voldoen. De gemeente moet een beleidsplan vaststellen voor een maximale duur van vier jaar. In het beleidsplan moet worden aangegeven (art. 3):

- a. Wat de gemeentelijke doelstellingen zijn ten aanzien van de negen prestatievelden.
- b. Hoe het samenhangend beleid zal worden uitgevoerd en welke acties (activiteiten) worden ingezet over de beleidsperiode.
- c. Welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen.
- d. Welke maatregelen de gemeente neemt om de kwaliteit te waarborgen van activiteiten die worden ingezet.
- e. Welke maatregelen de gemeente neemt om keuzevrijheid te bieden.
- f. De wijze waarop de behoeften van kleine doelgroepen is onderzocht door de gemeente.

Dit beleidsplan voldoet aan deze wettelijke vereisten.

Verordening

De wet schrijft verder voor dat in een verordening moet worden vastgelegd aan de hand van welke regels de gemeente individuele voorzieningen verleent aan mensen met een beperking. Daarnaast onder welke voorwaarden mensen, die aanspraak hebben op dergelijke voorzieningen, recht hebben op het ontvangen van die voorziening in natura, het ontvangen van een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget. De verordening moet bovendien een bepaling bevatten over de wijze waarop de gemeente de individuele voorzieningen afstemt op de persoonlijke situatie van de aanvrager en een bepaling over de wijze waarop de voorzieningen worden afgestemd op voorzieningen die onder de AWBZ worden verstrekt.

Uitgangspunt bij het verstrekken van individuele voorzieningen is het 'compensatiebeginsel'. Als gevolg van dit beginsel in de wet is de gemeente verplicht voorzieningen te verstrekken die mensen met een beperking in staat stellen:

- a. Een huishouden te voeren.
- b. Zich te verplaatsen in en om de woning.

- c. Zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel.
  - d. Medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.
- De gemeente Hilvarenbeek heeft in 2006 de verordening vastgesteld.

Participatie

De wet schrijft voor dat inwoners en organisaties de mogelijkheid moeten krijgen om betrokken te zijn bij de voorbereiding op het Wmo beleid (art 11). Inwoners en bewoners moeten zowel de mogelijkheid krijgen om zelf voorstellen in te dienen, als aan te geven wat hun belangen en behoeften zijn. Daar komt bij dat de gemeente over het ontwerp plan een advies moet vragen aan de vertegenwoordigers van organisaties die zich inzetten voor mensen met een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning (art. 12).

Bij de voorbereiding van het Wmo beleidsplan heeft de gemeente op verschillende manieren betrokkenen geraadpleegd. De wijze waarop dit is gebeurd, kunt u lezen in paragraaf 2.7. De wijze waarop participatie in de toekomst wordt vormgegeven staat beschreven in hoofdstuk 5 "Toegankelijkheid en Participatie".

De Algemene Maatregel van Bestuur

Een aantal elementen van de Wmo is uitgewerkt in de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). De belangrijkste is de eigen bijdragesystematiek van de Wmo. In de AMvB zijn de grenzen opgenomen waarbinnen gemeenten eigen bijdragen mogen heffen.

2.4. Wmo beleidsvisie van de gemeente Hilvarenbeek

In november 2006 heeft de gemeente Hilvarenbeek een missie benoemd alsmede zeven uitgangspunten die voor de gemeente bepalend zijn voor de uitvoering van de Wmo. Deze Wmo missie luidt:

Hilvarenbeek investeert in de kwaliteit van de samenleving waardoor zelfredzaamheid en onderlinge betrokkenheid gestimuleerd worden en waarbij bijzondere aandacht gegeven wordt aan kwetsbare mensen. De gemeente voert hierin de regie; zij brengt de partijen bij elkaar (als zij elkaar nog niet gevonden hebben), legt accenten voor de invulling van wonen, welzijn en zorg en vult zo haar maatschappelijke plicht ten opzichte van haar inwoners in.

De missie kan samengevat worden in een kernboodschap:

Meedoen, een kwestie van samendoen

De gemeente hanteert de volgende uitgangspunten bij de verdere invulling van het Wmo beleid.

1. Eigen verantwoordelijkheid

Iedereen is zelf verantwoordelijk voor zijn of haar leven, in overleg met en met steun van het eigen sociale netwerk. Inwoners van de gemeente Hilvarenbeek zijn niet alleen verantwoordelijk voor zichzelf, maar ook voor elkaar. Bij het uitgangspunt dat iedereen zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar leven hoort ook keuzevrijheid.

2. Algemene voorzieningen vóór specifieke voorzieningen

De algemene voorzieningen zouden voor iedereen toegankelijk moeten zijn. De specifieke voorzieningen, gebaseerd op de persoonlijke omstandigheden, worden aanvullend aan de algemene voorzieningen verstrekt.

3. De inwoner van de gemeente Hilvarenbeek centraal

De burger centraal betekent dat de gemeente met haar beleid wil aansluiten bij de vraag van haar inwoners. De behoeften en wensen van de inwoners zijn daarom het uitgangspunt bij de beleidsvorming. Hiervoor is burgerparticipatie een belangrijk instrument. Dit alles wil niet zeggen dat altijd tegemoet kan worden gekomen aan de vraag van elke individuele burger. De gemeente maakt elke keer weer een afweging, onder andere in relatie tot de eigen verantwoordelijkheid van de burger en de maatschappij en de financiële mogelijkheden (zowel van de inwoner van de gemeente Hilvarenbeek als van de gemeente zelf).

4. Brede invoering van de Wmo

Naast de noodzakelijke stappen om aan de wettelijke vereisten van de Wmo te voldoen, zal ook het gehele beleid rond wonen, zorg en welzijn in het kader van het gedachtegoed van de Wmo worden geplaatst. Bij elk beleid wat de gemeente opnieuw gaat ontwikkelen, betreft het alle terreinen van de maatschappelijke ondersteuning. Op langere termijn zou een brede invulling van het beleid betekenen dat een breed aanbod aan voorzieningen toegankelijk is voor alle doelgroepen.

5. Beperking financiële risico's

Kostenbeheersing is een belangrijk aandachtspunt bij de invulling van het beleid. Er zal elke keer weer een afweging moeten worden gemaakt tussen de wijze waarop taken en verantwoordelijkheden opgepakt worden binnen de Wmo en de beschikbare middelen. Belangrijk aandachtspunt bij het beheersen van de kosten is dat gebruikers van de voorzieningen naar draagkracht een financiële bijdrage wordt gevraagd. Daarmee kan de gemeente garanderen dat, ook voor degenen die niet in staat zijn een financiële bijdrage te leveren, de voorzieningen toegankelijk blijven. Dit is een aandachtspunt bij de invulling van beleid voor algemene voorzieningen.

6. Efficiënt uitvoeren

Bij de invoering van de Wmo zal gekeken worden naar een efficiënte wijze van uitvoering; geen onnodige bureaucratie. De toegankelijkheid van voorzieningen voor de inwoners is een belangrijk aandachtspunt.

7. Samenwerken

Door regionale samenwerking kan capaciteit worden gebundeld, zijn er schaalvoordelen, is afstemming van beleid mogelijk en wordt de onderhandelingspositie versterkt. Waar mogelijk zal gezocht worden naar regionale samenwerking.

2.5. Totstandkoming van het Wmo beleidsplan

Om dit Wmo beleidsplan tot stand te kunnen brengen zijn verschillende acties ondernomen. De gemeente is begonnen met een inventarisatie van de activiteiten die plaatsvinden op het terrein van de Wmo (november 2005). Vervolgens is gestart met het ontwikkelen van een visie op het terrein van de Wmo. Hiervoor heeft de gemeente onder andere een discussiebijeenkomst georganiseerd met allerlei (vrijwilligers)organisaties die werkzaam zijn in Hilvarenbeek. De visie is uiteindelijk in november 2006 vastgesteld.

Wmo notities¹

- Inventarisatie Wet maatschappelijke ontwikkeling, november 2005
- Werken aan maatschappelijke ondersteuning, Wmo beleidsvisie 2007-2010, november 2006
- Verordening Voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning 2007
- Wmo communicatieplan

Per 1 januari 2007 is de Wmo van kracht. Dat betekende dat de gemeente vanaf dat moment moest voldoen aan de wettelijke vereisten. Vandaar dat Hilvarenbeek in 2006 al de verordening heeft opgesteld voor het verstrekken van individuele voorzieningen. In juni 2006 hebben betrokkenen gelegenheid gekregen om op de concept versie van deze verordening te reageren.

Het jaar 2007 is gebruikt om, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als extern, informatie te verzamelen die nodig is voor het ontwikkelen van dit Wmo beleidsplan. De GGD Hart voor Brabant heeft bijvoorbeeld per prestatieveld de situatie van de gemeente Hilvarenbeek in beeld gebracht. Daarvoor is gebruik gemaakt van allerlei cijfermateriaal. Ook zijn voor diverse onderdelen van het Wmo beleid nieuwe plannen ontwikkeld, zoals Notitie Ondersteunen van vrijwilligers in de gemeente Hilvarenbeek (maart 2007) en Discussienotitie Centrum voor Jeugd en Gezin Hilvarenbeek (september 2007).

De gemeente Hilvarenbeek vindt het van belang dat inwoners en organisaties meedenken bij de ontwikkeling van het beleidsplan. Door inwoners en organisaties te

---

¹ Naast de genoemde notities zijn er nog allerlei notities opgesteld over de te maken beleidskeuzes en tussentijdse rapportages.

betrekken, voldoet de gemeente ook aan de wettelijke vereisten. De inwoners zijn vertegenwoordigd door de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. die in het najaar van 2007 van start is gegaan. Diverse vertegenwoordigers van (vrijwilligers)organisaties zijn lid van deze raad. De leden zijn goed op hoogte van de wensen en de behoeften van de inwoners van de gemeente. Zij hebben in het najaar een training gekregen over de Wmo. Per 1 januari 2009 zal de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. worden geformaliseerd en dan zal verder worden besproken op welke wijze zij hun rol gaan oppakken.

Voor de ontwikkeling van het Wmo beleidsplan heeft op 29 oktober 2007 een discussie met de commissie welzijn plaatsgevonden, waarbij zij ook richting hebben gegeven aan het Wmo beleidsplan. Op 5 november heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en organisaties op het terrein van wonen, zorg en welzijn. Zij hebben de gelegenheid gekregen om aan te geven wat er goed gaat en wat er minder goed gaat op de diverse terreinen binnen de Wmo. De genoemde punten zijn zo veel mogelijk verwerkt in dit Wmo beleidsplan. Daarnaast is aan medewerkers van verschillende disciplines binnen de gemeentelijke organisatie gevraagd te reageren (o.a. communicatie, openbare orde en veiligheid, openbare werken, wonen, publiekszaken).

In de periode van half december tot eind januari 2008 hebben inwoners, Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en organisaties de gelegenheid gehad om te reageren op het concept Wmo beleidsplan. Ook in de vergadering van de Commissie Welzijn in januari is het concept Wmo beleidsplan besproken. Al deze reacties zijn eveneens meegenomen. Ook heeft de GGD Hart voor Brabant in het laatste kwartaal van 2007 het lokaal gezondheidsbeleid geëvalueerd en aanbevelingen gedaan voor het toekomstige beleid. In dit plan zijn de aanbevelingen opgenomen.

2.6. Rol van de gemeente

Door de invoering van de Wmo krijgt de gemeente andere taken en verantwoordelijkheden in het brede welzijnsbeleid. De gemeente vervult zijn wettelijke taken deels middels verstrekking van subsidies. Gemeente Hilvarenbeek wil vooral activiteiten en voorzieningen subsidiëren die een bijdrage leveren aan het versterken van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners. De rol van de gemeente is per thema wisselend. Over het algemeen verwacht de gemeente dat inwoners en organisaties zelf het initiatief nemen voor het opzetten van activiteiten en initiatieven. Daar waar dat niet mogelijk is of noodzakelijk, kan de gemeente ook zelf het voortouw nemen.

2.7. Financiën

De gemeente Hilvarenbeek ontvangt van het Rijk financiële middelen om de Wmo uit te voeren. De gemeente kan grotendeels zelf bepalen op welke wijze ze deze middelen uitgeeft, zolang de gemeente voldoet aan wettelijke taken. In 2007 werd voor een

aantal onderdelen van de Wmo specifieke budgetten beschikbaar gesteld (bijvoorbeeld voor huishoudelijke verzorging, voor het verstrekken van persoonsgebonden budgetten, voor mantelzorgondersteuning en collectieve preventie in de geestelijke gezondheidszorg). Vanaf 2008 ontvangt de gemeente één bedrag, de brede doeluitkering Wmo, waaruit alle activiteiten dienen te worden bekostigd. Dit bedrag is inclusief extra personele kosten, die voor de uitvoering van de wet nodig zijn. In theorie is hiermee de beleidsvrijheid optimaal. In de praktijk blijkt echter dat, wil de gemeente aan de wettelijke verplichtingen kunnen voldoen, er nauwelijks geld overblijft om eigen beleid te formuleren.

In dit meerjaren beleidsplan Wmo is per thema aangegeven wat de kosten zijn voor de komende jaren. Waar “nieuw” staat, gaat het om kosten die nog niet in de begroting zijn opgenomen. Een aantal van deze kosten staan nog als “PM”, omdat onduidelijk is hoeveel deze activiteiten exact gaan kosten. Kosten voor ambtelijke capaciteit zijn in deze overzichten buiten beschouwing gelaten (de inzet van de bestaande formatie is in de gemeentebegroting 2008 wel verwerkt).

Herhaaldelijk is door de raad bepaald dat de uitvoering van de Wmo moet plaatsvinden binnen het door het Rijk beschikbaar gestelde budget. Er komen geen extra middelen beschikbaar om dit beleidsplan uit te voeren. Dat betekent dat voor de kosten van nieuw beleid en nieuwe activiteiten dekking gevonden moet worden binnen de huidige beschikbare middelen. Wanneer dit niet lukt, kunnen deze niet worden uitgevoerd. Daarmee zijn ook grenzen gesteld aan de inzet van ambtelijke capaciteit. De ontwikkeling en uitvoering van het (nieuwe) Wmo beleid dient met de nu beschikbare formatie te worden uitgevoerd. In 2007 is de formatie al uitgebreid voor de uitvoering van de nieuwe taak, verstrekken van huishoudelijke zorg. Deze uitbreiding wordt ook bekostigd uit de rijksbijdrage Wmo.

Kortom, er zal steeds kritisch naar het gewenste ambitieniveau gekeken moeten worden. Tijdens de uitvoering van dit meerjarenbeleidsplan zal verder moeten blijken wat haalbaar is. Door jaarlijks prioriteiten aan te geven en keuzes te maken moet de gemeente hierover helderheid geven aan de inwoners en de partners.

3. Leefbaarheid en sociale samenhang

3.1. Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?

Over het algemeen vinden de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek het prettig om hier te wonen. De waardering voor de woning en directe woonomgeving is bij de volwassenen in de gemeente Hilvarenbeek, net als in de regio, zeer hoog: nagenoeg iedereen geeft hiervoor een voldoende rapportcijfer. Jongeren zijn iets minder tevreden over de leefbaarheid. Bijna een kwart van de jongeren vindt dat er onvoldoende activiteiten zijn. Ouders van jonge kinderen missen in hun buurt vooral speelmogelijkheden. Over het algemeen voelen de inwoners van Hilvarenbeek zich veilig. Het gevoel van onveiligheid is voor jongeren en volwassenen uit de gemeente Hilvarenbeek ongeveer gelijk aan de gemeenten in de regio Midden-Brabant. Ouderen voelen zich vergelijkbaar met de regio vaker veilig. Toch geeft één op de tien ouderen aan zich overdag soms of vaak onveilig te voelen en voor één op de vijf ouderen én volwassenen geldt dit 's avonds en 's nachts. Ruim één op de vijf jongeren voelt zich weleens onveilig. Ongeveer 15 % voelt zich onveilig in de eigen buurt en 9 % in uitgaansgelegenheden.²

Hilvarenbeek kent een bloeiend verenigingsleven. Er ontstaan allerlei initiatieven vanuit de inwoners, de verenigingen en de vrijwilligersorganisaties. Toch zijn er mensen die zich eenzaam voelen. Uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant blijkt dat in de gemeente Hilvarenbeek bijna de helft van de ouderen (45 %) zich eenzaam voelt. Bijna 10 % is (zeer) ernstig eenzaam. Het aantal ouderen dat zich eenzaam voelt wijkt niet echt af van het aantal in de regio. Wel voelen minder inwoners van Hilvarenbeek zich eenzaam in de leeftijd 19 tot 65 jaar, maar evengoed voelt nog één op drie volwassenen zich eenzaam.

Tijdens de bijeenkomst met de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en organisaties blijkt dat men het belangrijk vindt om het kleinschalige karakter van de gemeente Hilvarenbeek te behouden. Voorzieningen moeten zoveel als mogelijk kleinschalig blijven. Men realiseert zich wel dat daarvoor veel vrijwilligers nodig zijn. Initiatieven van inwoners moeten zo veel als mogelijk worden ondersteund, alleen willen de inwoners van Hilvarenbeek dat de gemeente zo min mogelijk bepaalt hoe deze initiatieven totstandkomen. De gemeente zal de initiatieven op dit terrein stimuleren.

3.2. Speerpunten voor de komende vier jaar

Op het terrein van leefbaarheid en sociale samenhang kent de gemeente Hilvarenbeek vier speerpunten:

---

² GGD Hart voor Brabant (2007). Cijfers uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant.

- Het stimuleren van de eigen verantwoordelijk van inwoners voor de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk. Zij organiseren daarvoor activiteiten, die de gemeente kan subsidiëren.
- In elke kern is er een multifunctionele voorziening die voorziet in de behoeften van de inwoners, toekomstbestendig is en toegankelijk is voor alle bewoners iedereen.
- Alle inwoners kunnen deelnemen aan sport.
- Alle inwoners kunnen genieten van kunst en cultuur en kunnen het zelf beoefenen.

Speerpunt 1   Het stimuleren van de eigen verantwoordelijk van inwoners voor de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk. Zij organiseren daarvoor activiteiten, die de gemeente kan subsidiëren.

Betrokkenen³   gemeente Hilvarenbeek
Belangenorganen en vrijwilligersorganisaties

Omschrijving speerpunt

Uit onderzoek⁴ wordt duidelijk hoe inwoners van Hilvarenbeek de leefbaarheid en de sociale samenhang beleven. Inwoners van de kleine kernen hebben behoefte aan (het behoud van) voorzieningen in de kleine kern. Zij willen bijvoorbeeld servicepunten waar kan worden gepind en waar de basale boodschappen kunnen worden gedaan. Ook zijn er duidelijke inzichten ontstaan omtrent eenzaamheid, fysieke en sociale woonomgeving en veiligheid. Dit biedt aanknopingspunten om gericht beleid te voeren. Op dit moment kunnen leefbaarheidinitiatieven worden bevorderd en gesubsidieerd vanuit het Leefbaarheidfonds en het Fonds Welzijn. Daarnaast richt de gemeente momenteel een vrijwilligersfonds op. De vraag die bij de gemeente speelt is wat de inwoners, c.q. belangenorganen, nu precies verwachten van de gemeente bij het stimuleren en ondersteunen van hun initiatieven. Om goed beleid te kunnen voeren, wil de gemeente hier meer inzicht in hebben.

Wat willen we bereiken met dit speerpunt? (doelstelling)

De gemeente Hilvarenbeek stimuleert haar inwoners initiatieven te nemen om de leefbaarheid en sociale samenhang te bevorderen. Om deze ambitie te bereiken, wil de gemeente het volgende doel bereiken:

1. De gemeente ondersteunt initiatieven van inwoners in alle dorpskernen ter bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk.

³ Bij elk speerpunt staat aangegeven wie momenteel betrokken zijn bij de uitvoering van het speerpunt. Het gaat om organisaties waar momenteel een subsidierelatie mee bestaat. De komende vier jaar zal naar verwachting het aantal betrokkenen binnen alle speerpunten wijzigen en/of veranderen.

⁴ Snoeren, W. (2006). Zorg en Welzijn in kleine dorpen. Voorzieningen voor kwetsbare inwoners in de kleine kernen van de gemeenten Goirle en Hilvarenbeek. Tilburg: Brabants Ondersteuningsinstituut Zorg (BOZ).

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 De gemeente ondersteunt initiatieven van inwoners in alle dorpskernen ter bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk.

- In 2008 gaat de gemeente met de betrokken organisaties na wat zij verwachten van de gemeente en wat de rol van de gemeente kan zijn bij het verbeteren van de leefbaarheid en de sociale samenhang.
- Op basis van dit inzicht bepaalt de gemeente hoe zij haar beleid op het terrein van leefbaarheid en sociale samenhang verder vormgeeft en welke rol zij daarin inneemt (inclusief de inzet van het nieuw gevormde “vrijwilligersfonds”).
- De komende vier jaar subsidieert de gemeente projecten van belangenorganen en vrijwilligersorganisaties uit het leefbaarheidsfonds, vrijwilligersfonds en fonds welzijn. De projecten worden aan de hand van een aantal criteria beoordeeld. Een voorbeeld hiervan is dat de projecten moeten uitgaan van de eigen verantwoordelijkheid van de inwoners en een bijdrage moeten leveren aan participatie in de breedste zin van het woord voor alle inwoners.

Speerpunt 2 In elke kern⁵ is er een multifunctionele voorziening die voorziet in de behoeften van de inwoners, toekomstbestendig is en toegankelijk is voor alle bewoners iedereen.

Betrokkenen gemeente Hilvarenbeek, belangenorganen, beheerders van accommodaties en “gebruikers” van accommodaties.

Omschrijving speerpunt

In de zes kernen van Hilvarenbeek zijn er allerlei accommodaties waar diverse activiteiten plaatsvinden, zoals sport, peuterspeelzaal, creatieve activiteiten, enzovoort. Vanwege veranderingen in de samenleving verandert de behoefte en krijgen accommodaties te maken met leegstand of ontstaat nieuwe vraag. Om het voorzieningenniveau in stand te houden, streeft de gemeente naar een multifunctioneel gebruik van voorzieningen en accommodaties. Vanuit het oogpunt van kostenbeheersing is dit noodzakelijk, maar het multifunctioneel gebruik biedt ook mogelijkheden voor ontmoeting, informatie, advies en service en vrijetijdsbesteding. Een goed voorbeeld van multifunctioneel gebruik van voorzieningen is het initiatief van de bewoners van Esbeek om een servicecentrum op te richten.

Wat willen we bereiken met dit speerpunt? (doelstelling)

De gemeente wil met dit speerpunt het volgende realiseren:

1. In elke kern is er een multifunctionele voorziening die voorziet in de behoeften van de inwoners, toekomstbestendig is en toegankelijk is voor alle bewoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 In elke kern is er een multifunctionele voorziening die voorziet in de behoeften van de inwoners, toekomstbestendig is en toegankelijk is voor alle

---

⁵ Met uitzondering van de kern Baarschot

bewoners. De gemeente ziet voor haar een rol, maar ook voor de inwoners, verenigingen en (vrijwilligers)organisaties.

- In 2009 brengt de gemeente met een nieuw accommodatieplan het huidige voorzieningenniveau in beeld en geeft inzicht in de ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het voorzieningengebruik en de behoefte aan voorzieningen. De gemeente onderzoekt daarbij op welke wijze inwoners, verenigingen en organisaties één accommodatie met elkaar kunnen delen.
- De termen toegankelijkheid, toekomstbestendig en multifunctioneel gebruik zullen nader worden gedefinieerd, zodat duidelijk is wat er onder wordt verstaan.
- In 2010 werkt de gemeente het accommodatieplan uit in een concreet activiteitenplan voor de komende jaren.
- De gemeente zorgt voor onderhoud en beheer van gemeentelijke accommodaties.

Speerpunt 3 Alle inwoners kunnen deelnemen aan sport.

Betrokkenen gemeente Hilvarenbeek

Sportverenigingen, Steunpunt Aangepast Sporten, Jongerenwerk

Omschrijving speerpunt

De gemeente is ervan overtuigd dat deelname aan sport bijdraagt aan sociale samenhang en leefbaarheid en aan de gezondheid. Deelname aan sport zorgt ervoor dat je anderen ontmoet, contacten kunt opbouwen, deelgenoot maakt van het maatschappelijk gebeuren en verbetert de gezondheid. In 2004 heeft er een 0-meting sportdeelname plaatsgevonden. Uit deze 0-meting kwam naar voren dat ongeveer 75 % van de inwoners sport:

Biest Houtakker	77 % van de inwoners sport
Diessen	76 % van de inwoners sport
Esbeek	84% van de inwoners sport
Haghorst	71% van de inwoners sport
Hilvarenbeek	76% van de inwoners sport

Bij het opstellen van de nota jeugdbeleid (2001) is gebruik gemaakt van een enquête. Hieruit is gebleken dat 78% van de jongeren lid is van een sportvereniging. In het voorjaar van 2005 heeft de GGD een monitor uitgevoerd onder de 0 tot 11 jarigen. Hieruit is naar voren gekomen dat 67% van de 4-plussers lid is van een sportvereniging of -school. Kortom er wordt relatief veel gesport in Hilvarenbeek. De gemeente wil dat de sportdeelname van mensen zo blijft.

Wat willen we bereiken met dit speerpunt? (doelstelling)

De gemeente wil deelname aan sport bevorderen door de volgende doelstellingen te halen:

1. Het huidige aanbod van sportvoorzieningen blijft de komende jaren gehandhaafd.
2. In 2011 sport minimaal 75 % van de inwoners van Hilvarenbeek.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Het huidige aanbod van sportvoorzieningen blijft de komende jaren gehandhaafd.

- De (gemeentelijke) voorzieningen worden onderhouden en beheerd.
- De Hispohal blijft behouden als sportaccommodatie voor Hilvarenbeekse verenigingen en organisaties. Op basis van de overeengekomen uitgangspunten is er een overeenkomst voor de periode september 2007 t/m augustus 2012.

Doelstelling 2 In 2011 sport minimaal 75 % van de inwoners van Hilvarenbeek.

- De gemeente subsidieert de sportvereniging naar rato van het aantal jeugdleden.
- In 2009 evalueert de gemeente de nota Harmonisatie buitensportaccommodaties (ingangsdatum 1-1-2006) en past deze zonodig aan.
- Het subsidiëren van sportactiviteiten voor jongeren t/m 18. Het gaat hier om inloopactiviteiten voor met name jongeren die geen lid zijn van een sportvereniging.
- Het subsidiëren van het Steunpunt Aangepast Sporten. Het Steunpunt leidt inwoners met een beperking toe naar een sportvereniging. Gebleken is dat sportverenigingen op dit moment niet open staan voor het opnemen van gehandicapte sporters. De belangrijkste reden die de verenigingen noemen is het gebrek aan vrijwilligers en financiën om deze mensen te begeleiden. Mensen met een handicap kunnen overigens wel in Tilburg terecht, wat op dit moment ook gebeurt. De komende jaren overlegt de gemeente met de sportraad en -verenigingen over de (rand)voorwaarden die nodig zijn om mensen met een beperking toe te leiden naar een Hilvarenbeekse vereniging. Het streven is dat er in 2011 één G-voetbalteam is (voetbal blijkt toch het meest populair). Hiervoor is medewerking van de sportverenigingen een noodzakelijke voorwaarde.

Speerpunt 4	Alle inwoners kunnen genieten van kunst en cultuur en kunnen het zelf beoefenen.
Betrokkenen	Gemeente Hilvarenbeek, verenigingen en organisaties die zich richten op cultuurbeleving en -beoefening.

Omschrijving speerpunt

De gemeente is ervan overtuigd dat het bezoeken en beoefenen van cultuur en kunst bijdraagt aan sociale samenhang en leefbaarheid. Bezoek aan en het beoefenen van kunst en cultuur zorgt ervoor dat je anderen ontmoet, andere belevingswerelden leert kennen en maakt je actief deelgenoot van het maatschappelijk gebeuren.

Wat willen we bereiken met dit speerpunt? (doelstelling)

Met dit speerpunt wil de gemeente zorgen voor:

1. Voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur door het instandhouden/onderhouden van gemeentelijke culturele accommodaties (bibliotheek en muziekschool).
2. Inwoners van de gemeente Hilvarenbeek waarderen het beleidsveld cultuur met een 7.⁶

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Voldoende en kwalitatief goede voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur door het instandhouden/onderhouden van gemeentelijke culturele accommodaties (bibliotheek en muziekschool).

- Jaarlijks subsidiëren van de bibliotheek en de muziekschool.

Doelstelling 2 Inwoners van de gemeente Hilvarenbeek waarderen het beleidsveld cultuur met een 7.

- Uiterlijk in 2010 staat er een operationeel multifunctioneel centrum, waar de muziekschool, bibliotheek, Werckwinkel en Elckerlijck zijn ondergebracht.
- Subsidiëren van de accommodaties Den Deel en Hercules.
- Subsidiëren van verenigingen die actief zijn op het terrein van cultuur.
- Instandhouden van de 1 % regeling voor kunstaankoop in de publieke ruimte.

3.3. Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?

Het beleid op het terrein van leefbaarheid en sociale samenhang, hangt samen met:

- Gezondheidsbeleid
- Wet Educatie Beroepsonderwijs
- Sportbeleid
- Preventie, zorg en opvang
- Zo lang mogelijk meedoen
- Ondersteuning vrijwilligers
- Ruimtelijke ordening

---

⁶ In 2006 waardeerden de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek het cultuurbeleid met een 6,6 (Staat van de gemeente).

3.4. Wat gaan we eraan uitgeven?

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Leefbaarheidsfonds	45.000	45.000	45.000	45.000
Vrijwilligersfonds	35.000	35.000	35.000	35.000
Fonds Welzijn	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal speerpunt 1	83.000	83.000	83.000	83.000
Accommodatieplan	-	-	PM	PM
Welzijnsaccommodaties (peuterspeelzalen)	57.000	57.000	57.000	57.000
Totaal speerpunt 2	57.000	57.000	57.000	57.000
Onderhoud en beheer sportvoorzieningen	315.000	296.000	281.000	268.000
Instandhouden Hispohal ⁷	450.000	-	-	-
Subsidie sportverenigingen	19.000	19.000	19.000	19.000
Evaluatie harmonisatie buitensportaccommodaties	-	-	PM	PM
Inloopspportactiviteiten voor jongeren	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal speerpunt 3	794.000	325.000	310.000	297.000
Bibliotheek	305.000	303.000	303.000	302.000
Muziekschool	273.000	273.000	273.000	273.000
(Nieuwbouw) cultureel centrum ⁸	182.000	183.000	184.000	181.000
Subsidie accommodaties ⁹	100.000	87.000	85.000	83.000
Subsidie verenigingen (cultuurbeleving)	30.000	30.000	30.000	30.000
Kunstaankoop 1 % regeling ¹⁰	11.000	2.000	2.000	2.000
Totaal speerpunt 4	901.000	878.000	877.000	871.000
Totaal Leefbaarheid en Sociale Samenhang	1.835.000	1.343.000	1.327.000	1.308.000

⁷ Voor wat betreft de nieuwe overeenkomst met Hispohal B.V. – zoals is vastgesteld door de gemeenteraad op 21 juni 2007 – wordt gesproken over een jaarlijkse bijdrage van € 90.000 (excl. BTW) gedurende vijf jaar. Op dit moment bestaat er nog onduidelijkheid over het wel of niet verschuldigd zijn van BTW en of de betaling eenmalig (zijnde € 450.000 nog om te rekenen naar contante waarde) of in jaarlijkse termijnen zal gaan plaatsvinden. Uiterlijk 1 maart 2010 dient te worden besloten of er een contract onder de dezelfde voorwaarden wel of niet zal worden verlengd.

⁸ Dit zijn de huidige kosten voor onderhoud en beheer van Elckerlijck en de Werckwinkel, welke straks samen overgaan naar het nieuwe cultureel centrum.

Voor wat betreft de investeringskosten van de nieuwbouw van het cultureel centrum is vooralsnog sprake van een tekort € 703.000 (excl. eventuele subsidies). Dit tekort is niet in dit overzicht weergegeven.

⁹ Het betreft Den Deel en Hercules.

¹⁰ De 1% regeling houdt in dat van het totale budget van de investeringen t.b.v. nieuwe bestemmingsplannen, reconstructies, infrastructurele werken, nieuwbouw en renovatie 1 % beschikbaar wordt gesteld voor de kunstaankoop.

4. Opgroeien in Hilvarenbeek

4.1. Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?

De gemeente Hilvarenbeek vindt het belangrijk dat deze jongeren kunnen opgroeien in een woonplaats waar zij zich prettig, veilig en gezond voelen. De jongeren moeten voldoende mogelijkheden hebben om naar school te gaan, maar ook om zich te kunnen vermaken in hun vrije tijd. Wanneer jongeren en hun opvoeders tegen problemen aanlopen, moeten ze de nodige ondersteuning kunnen krijgen. Uit onderzoek van de GGD Hart voor Brabant¹¹ blijkt dat ouders het niet altijd makkelijk vinden om hun kinderen op te voeden. Bijna één op de drie ouders in Hilvarenbeek met kinderen in de leeftijd van 0 t/m 11 jaar ervaart bovengemiddeld veel stress. Ruim één op de tien ervaart zelfs (zeer) veel stress. Deze cijfers zijn vergelijkbaar met cijfers uit de regio. De top drie van terreinen waarop deze problemen betrekking hebben luidt als volgt: luisteren/gehoorzamen (21 %), houden aan of stellen van grenzen (20 %) en ontwikkeling en gezondheid (16 %). Een op de zeven van alle ouders in Hilvarenbeek en in de regio heeft professionele hulp of advies gevraagd bij opvoedproblemen.

Ruim de helft van jongeren in Hilvarenbeek heeft problemen die regelmatig spelen. Eén op de twaalf jongeren heeft één of meer problemen waar hij/zij dag en nacht mee bezig is. Dit laatste cijfer is wat lager dan regionaal. Vergelijkbaar met de regio heeft ruim éénderde van jongeren in het jaar voorafgaand aan het onderzoek hulp gezocht bij een professionele hulpverlener. In vergelijking met de regio wordt door de jongeren in Hilvarenbeek meer alcohol gedronken en minder gerookt (zie hoofdstuk 8 “Preventie, zorg en opvang”).

In de gemeente Hilvarenbeek wonen ruim 4.500 jongeren tot 25 jaar. Dit aantal zal naar verwachting de komende twaalf jaar met ongeveer 1.000 afnemen. De gemeente vindt het van groot belang dat er zo veel mogelijk jongeren in Hilvarenbeek blijven wonen. Zij dragen namelijk in belangrijke bij aan de vitale ontwikkeling van de gemeente. Zij zorgen niet alleen voor een goede menging van jong en oud in de kernen, maar nemen ook actief deel aan het lokale verenigingsleven en zorgen voor draagvlak voor de aanwezige (commerciële) voorzieningen. Met nieuwbouw¹² wil de gemeente jongeren de mogelijkheden bieden om een woning te kopen. De starters hebben namelijk de afgelopen jaren moeite om toe te treden tot de woningmarkt, vooral door de sterk gestegen prijzen in de koopsector en de (lange) wachtlijsten in de huursector.

---

¹¹ GGD Hart voor Brabant (2007). Wmo Hilvarenbeek. Cijfers uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant. 's Hertogenbosch: GGD Hart voor Brabant, afdeling gezondheidsbevordering.

¹² Het vergroten van kansen voor starters op de woningmarkt krijgt in de Woonzorgvisie aandacht. Meer hierover kunt u lezen in hoofdstuk 5 “Zo lang mogelijk meedoen”.

De komende vier jaar blijft de gemeente zich inzetten voor de jeugd. De raad heeft expliciet aangegeven dat jongeren een prioritaire doelgroep blijft. Net als de gemeente geven de leden van de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en de medewerkers van organisaties aan, dat ze het belangrijk vinden dat de jongeren op alle fronten meedoen; ook wanneer zij problemen hebben of een lichamelijke of geestelijke beperking. De ambitie voor de komende vier jaar is dat jeugd in staat moet zijn om maatschappelijk te participeren en te leren voor zichzelf en anderen te zorgen.

4.2. Speerpunten voor de komende vier jaar

De gemeente Hilvarenbeek voert, net als de afgelopen jaren, een breed jeugdbeleid. De gemeente werkt daarbij actief samen met allerlei organisaties en wil de jongeren zoveel mogelijk erbij betrekken. Het beleid kent drie speerpunten:

1. Het bieden van activiteiten voor jeugdigen.
2. Het creëren van een sluitend aanbod binnen de keten¹³ van jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdhulpverlening.
3. Het bevorderen van de ontwikkelingskansen voor jeugdigen.

Speerpunt 1 Het bieden van activiteiten voor jeugdigen.
--

Betrokkenen Organisaties die zich inzetten voor de jeugd.
--

Omschrijving speerpunt

De gemeente draagt samen met betrokken partijen zorg voor de algemene voorzieningen, waar alle jeugdigen gebruik van kunnen maken. Het betreft voorzieningen als kinderopvang, peuterspeelzalen, jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar, onderwijs, sport, recreatie en vrijetijdsbesteding.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

Met dit speerpunt wil de gemeente het volgende bereiken:

1. Er zijn voor jongeren in Hilvarenbeek diverse activiteiten.

Welke activiteiten gaan we hiervoor inzetten?

Doelstelling 1 Er zijn voor jongeren in Hilvarenbeek diverse activiteiten.

- Jaarlijks bieden van muziekonderwijs en sportmogelijkheden (zie leefbaarheid en sociale samenhang).
- Jaarlijks subsidiëren van jeugdorganisaties.
- Jaarlijkse inzet jongerenwerk en subsidiëren van activiteiten.
- De planning is dat voor het eind van 2009 het nieuwe jongerencentrum in gebruik wordt genomen.

---

¹³ Onder sluitend aanbod binnen de keten wordt verstaan dat de organisaties hun aanbod zodanig op elkaar afstemmen, dat de zorg voor jongeren goed op elkaar aansluit.

- In 2008 wordt een nieuwe JOP (jongeren ontmoetingsplek) aangelegd in Hilvarenbeek (Slibbroek)

Speerpunt 2 Het creëren van een sluitend aanbod binnen de keten van jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdhulpverlening.

Betrokkenen Jeugdgezondheidszorg 0–19 jaar (GGD en Thebe JGZ), peuterspeelzalen, kinderopvang en buitenschoolse opvang, basisonderwijs, maatschappelijk werk Juvans, Bureau Jeugdzorg.¹⁴

Omschrijving speerpunt

De gemeente wil samen met de betrokken organisaties een sluitend aanbod creëren binnen de keten van jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdhulpverlening. Het gaat hier om een aanbod met betrekking tot opvoedingsondersteuning, signaleren van problemen, preventieve jeugdzorg en licht ambulante hulpverlening, waardoor jongeren in hun gezondheid en ontwikkeling worden gestimuleerd, ouders worden ondersteund bij de opvoeding en problemen worden voorkomen, gesignaleerd en aangepakt.

De gemeente streeft naar een dekkend netwerk van voorzieningen en wel op zo'n manier dat de zorg voor jongeren goed op elkaar aansluit. Ook dienen gesignaleerde problemen in een zo vroeg mogelijk stadium door de juiste hulpverleningsinstantie te worden opgepakt (dekkende sluitende infrastructuur).

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

Met dit speerpunt wil de gemeente Hilvarenbeek samen met betrokken partners een Centrum voor jeugd en gezin (CJG) ontwikkelen in aansluiting op zorg in en om het onderwijs. Met het CJG in Hilvarenbeek wil de gemeente het volgende bereiken:

1. Ontwikkelen CJG in aansluiting op zorg in en om het onderwijs.
2. Laagdrempelige toegang bieden aan ouders en jeugdigen tot informatie over opvoeden/opgroeien en hulpaanbod.
3. Signalen worden vroegtijdig opgepikt en hulpaanbod is snel beschikbaar, bereikbaar en toegankelijk.
4. Sluitende zorgstructuur voor jeugdigen tot 23 jaar.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Ontwikkelen CJG in aansluiting op zorg in en om het onderwijs:

- In 2008 opstellen plan van aanpak voor het CJG.
- In 2008 onderzoekt de regionale werkgroep de mogelijkheden tot regionale samenwerking¹⁵.

¹⁴ De organisaties die participeren in de stuurgroep Opvoedingsondersteuning zijn hier genoemd. Deze worden niet allemaal door de gemeente gesubsidieerd.

¹⁵ De regionale samenwerking zal zich op de volgende drie thema's richten: aanbod voor de doelgroep 12+, samenwerking met regionale instellingen (voornamelijk 2e lijnszorg) en regionale functie in front- en backoffice.

Doelstelling 2 Laagdrempelige toegang voor ouders en jeugdigen tot informatie over opvoeden/opgroeien en hulpaanbod.

- Eén centraal punt in de vorm van CJG, waar jeugd, ouders en professionals terecht kunnen met vragen, waar signalen kunnen worden afgegeven en waar lichte hulp wordt geboden of geactiveerd. De realisatie is afhankelijk van de planning die wordt vastgesteld met het plan van aanpak voor het CJG. Realisatie van de fysieke backoffice is afhankelijk van de nieuwbouw van de brede scholen (streven in 2010).
- In 2009 herijken van het aanbod op het terrein van opvoedingsondersteuning en verder uitwerken van de vijf gemeentelijke taken op het terrein van de jeugdgezondheidszorg.¹⁶
- In 2008 vindt er een evaluatie plaats van de pilot Home Start Hilvarenbeek.

Doelstelling 3 Signalen worden vroegtijdig opgepikt en hulpaanbod is snel beschikbaar, bereikbaar en toegankelijk.

- Stimuleren en faciliteren van de ontwikkelingen rondom de digitalisering van het preventief jeugdbeleid, o.a. aanschaf lokaal signaleringssysteem Zorg voor Jeugd¹⁷ en invoeren elektronisch kinddossier¹⁸.

Doelstelling 4 Sluitende zorgstructuur voor jeugdigen tot 23 jaar.

- In 2009 vindt er een evaluatie plaats van de huidige netwerkstructuur en wordt de mogelijkheid voor inzet zorg(advies)teams voor (voor)schoolse voorzieningen onderzocht.

Speerpunt 3 Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor de jeugdigen.

Betrokkenen Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant, Stichting Opmaat Stichting de Oude Vrijheid¹⁹

Omschrijving speerpunt

Een van de speerpunten van de gemeente is het zorgen voor voldoende én kwalitatief goede onderwijsvoorzieningen.²⁰ Door middel van het Lokaal Onderwijs Beleid streeft

¹⁶ Met de invoering van de Wet op de jeugdzorg per 1 januari 2005, alsmede met de komst van de Wmo per 1 januari 2007 heeft de gemeente de wettelijke taak gekregen om uitvoering te geven aan de vijf taken van het preventieve jeugdbeleid: 1. informatie- en adviesfunctie, 2. vroegtijdige signaleren van problemen, 3. toeleiden naar gemeentelijk hulpaanbod, 4. bieden van licht-pedagogische hulp en 5. coördinatie van zorg. In Hilvarenbeek wordt er al veel gedaan op dit terrein door bijvoorbeeld de jeugdgezondheidszorg (GGD Hart voor Brabant en Thebe) en maatschappelijk werk (Juvans). In 2009 wordt het totale aanbod in beeld gebracht en op elkaar afgestemd.

¹⁷ Het Zorg voor Jeugd systeem staat voor een geheel van afspraken en ICT-oplossingen dat gericht is op het vroegtijdig signaleren, registreren van risicokinderen in de leeftijd van 0 tot 23 jaar.

¹⁸ Het elektronisch kinddossier is de elektronische versie van het papieren dossier, zoals dit op dit moment door de Jeugdgezondheidszorg (Thebe en GGD) gebruikt wordt voor jongeren van 0-19 jaar.

¹⁹ In de ontwikkeling van de Samenwijsvisie zijn diverse organisaties betrokken op het terrein van jeugdgezondheidszorg, welzijn, opvang en cultuur.

de gemeente ernaar een doorlopende leerlijn²¹ voor kinderen van 0 t/m 16 jaar te realiseren en de zorgstructuur in en om het onderwijs te verbeteren. Daarnaast is een werkgroep opgericht, waarin vertegenwoordigers uit onderwijs, jeugdgezondheidszorg, welzijn, opvang en cultuur aan deelnemen. De gezamenlijke visie van de betrokken organisaties is dat in hun samenwerking de ontwikkeling van kinderen centraal staat en dat de lijnen waarlangs kinderen zich ontwikkelen en leren zo vloeiend mogelijk in elkaar moeten overlopen. Deze visie noemen we *'Samenwijs'*.²² Samenwijs richt zich dus niet alleen op onderwijs, maar op de totale ontwikkeling van kinderen. In Hilvarenbeek hoeven we niet uit te gaan van een achterstandssituatie, met de meeste kinderen gaat het gelukkig goed. Daarom spreken wij ook liever niet meer over de ontwikkeling van brede scholen, maar van Samenwijsaccommodaties: multifunctionele voorzieningen waar kinderen optimale ontwikkelingskansen worden geboden.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

Met dit speerpunt wil de gemeente het volgende bereiken:

1. In 2011 zijn de randvoorwaarden aanwezig om ontwikkelingsachterstanden bij de jeugd te voorkomen en hun maatschappelijke positie te verbeteren.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 In 2011 zijn de randvoorwaarden aanwezig om ontwikkelingsachterstanden bij de jeugd te voorkomen en hun maatschappelijke positie te verbeteren.

Voor de realisatie van dit speerpunt neemt de gemeente Hilvarenbeek de speerpunten van het Lokaal Onderwijs Beleid²³ integraal over:

- Het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn.
- Zorgstructuur in het onderwijs.
- Maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs.
- Onderhoud en aanpassingen schoolgebouwen en gymnastieklokalen.
- Bouwen van twee nieuwe samenwijsaccommodaties: multifunctionele voorzieningen waar kinderen optimale ontwikkelingskansen worden geboden.
- Ontwikkeling van dagarrangementen / activiteitenprogramma's op de brede scholen (per uitvoeringslocatie in te vullen). Deze ontwikkeling wordt in eerste instantie gekoppeld aan het bouwtraject voor de twee nieuwe multifunctionele (school)gebouwen in de kern Hilvarenbeek.

---

²⁰ Dat houdt in dat er voldoende lagere scholen zijn, zodat alle kinderen uit Hilvarenbeek binnen de gemeentegrens naar school kunnen gaan. Het onderwijs moet voldoen aan de kwaliteitseisen die door het Rijk zijn gesteld.

²¹ Een doorlopende leerlijn houdt in dat kinderen zonder belemmeringen van de basisschool kunnen doorstromen naar het vervolgonderwijs.

²² Beleidskader voor de (verdere) ontwikkeling van brede scholen in de gemeente Hilvarenbeek Samenwijs een brede samenwerking rondom kinderen en jongeren in de gemeente Hilvarenbeek,

²³ In het Lokaal Onderwijs Beleid 2007–2011 staan de speerpunten concreet uitgewerkt naar activiteiten.

- Verdere implementatie van de Samenwijsvisie in de kernen buiten Hilvarenbeek en bij uitvoerende medewerkers van de betrokken instellingen (leerkrachten, leiders, etc.).

4.3. Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?

- Gezondheidsbeleid
- Wet Educatie Beroepsonderwijs
- Sportbeleid
- Preventie, zorg en opvang
- Leefbaarheid en sociale samenhang

4.4. Wat gaan we eraan uitgeven?

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Subsidies jeugdorganisaties (o.a. jongerenwerk)	88.000	88.000	88.000	88.000
(Nieuwbouw) jongerencentrum ²⁴	31.000	31.000	32.000	31.950
Totaal speerpunt 1	119.000	119.000	120.000	119.950
Jeugdgezondheidszorg ²⁵	222.000	191.000	191.000	191.000
Preventief jeugdbeleid (o.a. Home Start, Centrum voor jeugd en gezin)	30.000	55.000	71.000	90.000
Elektronische Kinddossier	5.000	10.000	15.000	20.000
Zorg voor jeugd	6.000	6.000	6.000	6.000
Peuterspeelzalen	86.000	86.000	86.000	86.000
Totaal speerpunt 2	349.000	348.000	369.000	393.000
Ontwikkelen doorlopende leerlijn	2.000	2.000	2.000	2.000
Zorgstructuur in onderwijs	79.000	79.000	79.000	79.000
Maatschappelijke ontwikkelingen in onderwijs	25.000	25.000	25.000	25.000
Onderhoud en aanpassingen schoolgebouwen en gymnastieklokalen	95.000	99.000	101.000	97.000
Ontwikkeling van Samenwijs (brede scholen)	PM	PM	PM	PM
Totaal speerpunt 3	201.000	205.000	207.000	203.000
Totaal Opgroeien in Hilvarenbeek	669.000	672.000	696.000	716.000

²⁴ Ten behoeve van de nieuwbouw van het jongerencentrum is een krediet beschikbaar gesteld van € 601.650. De hier weergegeven middelen zijn de kosten van de huidige accommodatie.

²⁵ Budget jeugdgezondheidszorg zijn de huidige middelen voor de thuiszorgorganisatie Thebe 0-4 jaar. De middelen voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg door de GGD (4-19 jaar) zijn geïntegreerd in totaal budget voor de GGD, opgenomen onder het thema Zo lang mogelijk meedoen.

5. Toegankelijkheid en participatie

5.1. Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?

Het is belangrijk dat inwoners kunnen meedenken en meebeslissen over de ontwikkeling en uitvoering van het beleid voor maatschappelijke ondersteuning. In de ontwikkeling van dit nieuwe beleidsterrein wordt uitgegaan van de bestaande werkwijze. De gemeente betreft de inwoners op twee verschillende manieren bij de ontwikkeling en de uitvoering van het beleid; via een Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en via gesprekken en bijeenkomsten met (professionele) organisaties. De beleidsambitie is om zowel de formele als informele vormen van participatie verder uit te breiden en een goede relatie met de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en de organisaties op te bouwen en vast te houden.

De ambitie van de gemeente is om haar inwoners zo zelfredzaam mogelijk te laten zijn. Wanneer mensen daarbij ondersteuning nodig hebben, wil de gemeente deze ook zo veel mogelijk kunnen bieden. Bijvoorbeeld door op een centrale plek informatie en advies te bieden aan mensen wanneer ze daaraan behoefte hebben. De gemeente heeft er daarom voor gekozen om de dienstverlening van de centrale balie in het gemeentehuis uit te breiden en bekender te maken. De centrale balie is toegankelijk voor alle inwoners van de gemeente Hilvarenbeek en is de front-office voor allerhande (zorg)vragen in de breedste zin van het woord.

De Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en de organisaties geven aan tevreden te zijn dat er een plek is in Hilvarenbeek waar mensen met vragen naartoe kunnen gaan, maar dat de toegankelijkheid en dienstverlening kan verbeteren. Ze vinden bijvoorbeeld de privacy onvoldoende gewaarborgd. Voor de gemeente is de verbetering en het bekend maken van de dienstverlening een continu aandachtspunt.

5.2. Speerpunten voor de komende vier jaar

De gemeente Hilvarenbeek heeft twee speerpunten benoemd:

1. Inwoners en organisaties denken mee tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van het Wmo beleid.
2. Versterken van de zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek.

Speerpunt 1	Inwoners en organisaties denken mee tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van het Wmo beleid.
--------------------	---

Betrokkenen	Gemeente Hilvarenbeek, Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. Organisaties die actief zijn op het terrein van maatschappelijke ondersteuning.
--------------------	--

Omschrijving speerpunt

Met de komst van de Wmo zijn gemeenten verplicht om hun inwoners en organisaties op het terrein van wonen, zorg en welzijn te betrekken bij het ontwikkelen en het uitvoeren van het Wmo beleid. In 2007 is de initiatiefgroep voor de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. opgericht. Voor de ontwikkeling van dit beleidsplan zijn, naast de leden van de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o., diverse organisaties uitgenodigd om mee te denken. De komende jaren is het de opdracht om met elkaar het participatietraject verder vorm te geven, ook de wijze waarop inwoners direct betrokken kunnen zijn bij de ontwikkeling en de uitvoering van het Wmo beleid.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

- 1 Draagvlak creëren voor (de uitvoering van) het beleid van de gemeente bij de inwoners en de betrokken organisaties.
- 2 Participatie verankeren door formaliseren van de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.

Welke activiteiten gaan we hiervoor inzetten?

Doelstelling 1 Draagvlak creëren voor (de uitvoering van) het beleid van de gemeente bij de inwoners en de betrokken organisaties.

- In 2008 wordt het communicatieplan Wmo geactualiseerd voor de komende vier jaar.
- Betrekken van Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en organisaties op het terrein van wonen, zorg en welzijn bij ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van beleid. Jaarlijks stelt de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. samen met de gemeente een agenda op met activiteiten. Daarnaast bespreekt de gemeente jaarlijks de stand van zaken van de uitvoering van het beleidsplan met de organisaties op het terrein van wonen, zorg en welzijn en Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.

Doelstelling 2 Participatie verankeren door formaliseren van de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.

- In 2008 stelt de gemeente een verordening op voor en met de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.
- Jaarlijks faciliteert de gemeente de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.

Speerpunt 2 Versterken van de zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek
---

Betrokkenen Gemeente Hilvarenbeek, organisaties die cliënten ondersteunen
--

Omschrijving speerpunt

Hilvarenbeek wil dat inwoners zelfredzaam zijn, zodat zij in staat zijn om zelf de nodige zorg en hulpverlening te organiseren. Bij vragen over wonen, welzijn en zorg kunnen inwoners bij de gemeente terecht voor informatie, advies en ondersteuning.

Daarbij staat de vraag van de klant centraal. Naast de zorgvrager is ook de mantelzorger nadrukkelijk een klant. De gemeente heeft ervoor gekozen om de dienstverlening van de centrale balie van het gemeentehuis uit te breiden. Sinds 2007 kunnen de inwoners daar terecht met hun vragen op het gebied van de Wmo. Er is gekozen voor een groeimodel waarbij de deskundigheid op het terrein van de Wmo zich verder moet ontwikkelen. Daarnaast biedt de gemeente informatie via de website, zodat inwoners 24 uur per dag informatie kunnen krijgen. Stichting MEE regio Tilburg (organisatie voor cliëntondersteuning) biedt spreekuren aan in de gemeentelijke front office.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

- 1 In 2011 beoordelen de inwoners de openingstijden van de centrale balie met een 7,5²⁶ en de overige punten gelijk met 2006.
- 2 Over vier jaar is de dienstverlening verbeterd, door uitbreiding van het aanbod en de samenwerking met externe partners.

Welke activiteiten gaan we hiervoor inzetten?

Doelstelling 1 In 2011 beoordelen de inwoners de openingstijden van de centrale balie met een 7,5 en de overige punten gelijk met 2006.

- Om de tevredenheid over de openingstijden te vergoten is in 2007 de telefonische bereikbaarheid van de centrale balie verbeterd.
- Promotie van de centrale balie en de website bij de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek als de plek waar ze o.a. terecht kunnen met vragen op het terrein van wonen, welzijn en werk. Dit wordt in 2008 uitgewerkt in het communicatieplan.

Doelstelling 2 Over vier jaar is de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd, door uitbreiding van het aanbod en samenwerking externe partners.

- In 2008 bekijkt de gemeente in hoeverre het gevoel van privacy nog kan worden bevorderd.
- Jaarlijks stelt de gemeente een programma op voor deskundigheidsbevordering van haar medewerkers (opleidingsplan). Daarin komen activiteiten met betrekking tot de Wmo, zoals mantelzorg en kwetsbare inwoners, aan de orde. Bij de uitvoering van het programma maakt de gemeente gebruik van het aanbod van de organisaties op het terrein van wonen, welzijn en zorg.
- In 2010 voert de gemeente 60 % van de indicaties zelf uit, waardoor de afhandeltermijn wordt verkort.
- In 2011 is de digitale dienstverlening en informatievoorziening uitgebreid met de Wmo producten. De leesbaarheid en beschikbaarheid van de informatie voor cliënten en voor baliemedewerkers verbetert (b.v. door in gebruik nemen digitale sociale kaart).

---

²⁶ Uit de rapportage "Staat van de gemeente" blijkt dat in 2006 de inwoners de openingstijden van de gemeente beoordelen met een 6,1.

- Stg. MEE regio Tilburg maakt haar dienstverlening meer bekend bij de inwoners van Hilvarenbeek, zodat meer cliënten gebruik kunnen gaan maken van de lokale dienstverlening van Stg. MEE.
- De gemeente gaat de komende vier jaar na met welke organisaties er nog meer kan worden samengewerkt om de dienstverlening uit te breiden.

5.3. Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?

- Zo lang mogelijk meedoen
- Mantelzorg en vrijwilligerswerk
- Leefbaarheid en sociale samenhang
- Sociale Zaken en inburgering
- Preventie, zorg en opvang

5.4. Wat gaan we eraan uitgeven?

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Ondersteuning Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. ²⁷ (Nieuw)	13.000	9.000	9.000	9.000
Uitvoering communicatieplan	-	-	-	-
Totaal speerpunt 1	13.000	9.000	9.000	9.000
Vergroten telefonische bereikbaarheid	18.000	18.000	18.000	18.000
Promotie centrale balie	-	-	-	-
Deskundigheidsbevordering ²⁸	PM	PM	PM	PM
Sociale Kaart ²⁹ (Nieuw)	20.000	10.000	10.000	10.000
Stg. MEE Regio Tilburg	AWBZ	PM	PM	PM
Totaal speerpunt 2	38.000	28.000	28.000	28.000
Totaal Toegankelijkheid en participatie	51.000	37.000	37.000	37.000

²⁷ Voor de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. zijn de bedragen voor de jaren 2009 t/m 2011 nog niet in de begroting opgenomen. Het gaat hier om nieuw beleid.

²⁸ Voor deskundigheidsbevordering zijn jaarlijks middelen beschikbaar, o.a. in opleidingsplan

²⁹ Voor de sociale kaart zijn de bedragen nog niet in de begroting opgenomen. Het gaat hier om nieuw beleid.

6. Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers

6.1. Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?

De gemeente heeft als ambitie de zelfredzaamheid van de Hilvarenbeekse samenleving te bevorderen. Door de inzet van mantelzorgers en vrijwilligers kan deze ambitie mede worden gerealiseerd. Zowel mantelzorgers als vrijwilligers verrichten werkzaamheden en bieden zorg die door professionals niet zijn te realiseren of zelfs niet zijn te evenaren. In Hilvarenbeek zijn er veel mantelzorgers en vrijwilligers. Op basis van landelijke cijfers uit het rapport "Mantelzorg in getallen" van het Sociaal Cultureel Planbureau (oktober 2003) is hier van een schatting gemaakt. Volgens deze gegevens zouden er in Hilvarenbeek ruim 670 mensen meer dan 8 uur per week en langer dan 3 maanden zorg verlenen (6 % van de mensen ouder dan 18 jaar). Uit onderzoek van de GGD Hart voor Brabant blijkt dat één op de tien volwassenen van 19 t/m 64 jaar het jaar voorafgaand aan het onderzoek mantelzorg heeft verleend. Ongeveer de helft van de mantelzorgers voelt zich belast, circa 7% voelt zich tamelijk zwaar belast tot overbelast.

In Hilvarenbeek wordt veel meer aan vrijwilligerswerk gedaan dan in andere gemeenten in de regio Midden-Brabant: 36% van de 19 t/m 64 jarigen verricht vrijwilligerswerk tegenover 23% in de regio Midden-Brabant.³⁰

De gemeente vindt dat vrijwilligerswerk en mantelzorg prioriteit moet krijgen. Mantelzorgers moeten de erkenning krijgen die ze verdienen. Het percentage mensen dat vrijwilligerswerk verricht moet minimaal gelijk blijven. De leden van de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en de organisaties onderschrijven de ambitie van de gemeente. Zij willen dat zowel mantelzorgers als vrijwilligers meer ondersteuning krijgen (bijvoorbeeld via een steunpunt). De organisaties geven aan dat ze de komende jaren meer vrijwilligers willen betrekken bij hun activiteiten.

6.2. Speerpunten voor de komende vier jaar

De gemeente realiseert zich dat de spankracht en de draagkracht van zowel mantelzorg als vrijwilligerswerk onder druk staan. Daarom wil de gemeente een aantal randvoorwaarden bieden om dit werk te stimuleren en zodanig te ondersteunen dat zij deze hulp en dit vrijwilligerswerk aan hun naasten kunnen blijven bieden. Het beleid kent twee speerpunten:

1. Erkenning van mantelzorg

---

³⁰ GGD Hart voor Brabant (2007). Wmo Hilvarenbeek. Cijfers uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant. 's Hertogenbosch: GGD Hart voor Brabant, afdeling gezondheidsbevordering.

2. Versterken ondersteuning vrijwilligerswerk

Speerpunt 1 Betrokken partijen	Erkenning voor mantelzorg gemeente Hilvarenbeek Werkgroep mantelzorg, Stichting mantelzorg, Stichting Contour, Thebe Clossenborch, Stg. MEE regio Tilburg, Stichting Prisma en Amarant ³¹
---	---

Omschrijving speerpunt

De gemeente wil ervoor zorgen dat er meer aandacht en erkenning is voor de mantelzorger. De doelgroep is zeer divers, om enkele voorbeelden te noemen: ouders van kinderen met een verstandelijke of lichamelijke beperking, partners of kinderen van een dementerend familielid, kinderen uit een gezin waarvan vader of moeder een psychiatrische aandoening heeft of de zorg voor een zieke buurvrouw. Met dit speerpunt wil de gemeente het bereik van de doelgroep vergroten. Bij mantelzorgers bestaat er een duidelijke behoefte aan informatie en advies. Deze behoefte is divers van aard en beslaat vragen als het omgaan met ziektes, de noodzakelijke zorgbehoefte, kennis en vaardigheden ten aanzien van de zorg als ook (de mogelijkheid tot) het inschakelen van vrijwillige en/of professionele hulp. Deze informatie dient voor mantelzorgers actueel en toegankelijk ter beschikking te staan.

Om tot een kwalitatief goede mantelzorg te komen, is een gezamenlijke inzet van vrijwilligers en professionele organisaties noodzakelijk. Zij zijn partners die elkaar nodig hebben, maar ook partners die elkaar aanvullen. Naast een gezamenlijke inzet vraagt de mantelzorg om een goede afstemming tussen (medewerkers van) organisaties en vrijwilligers.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

Met dit speerpunt wil de gemeente samen met betrokken partners het volgende bereiken:

1. In 2011 is informatie en advies voor mantelzorgers op verschillende manieren (digitaal, schriftelijk en fysiek) beschikbaar.
2. Mantelzorgers kunnen een vorm van ondersteuning ontvangen³².

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 In 2011 is informatie en advies voor mantelzorgers op verschillende manieren (digitaal, schriftelijk en fysiek) beschikbaar.

---

³¹ Niet alle genoemde organisatie's worden gesubsidieerd door de gemeente. Stichting Mee, Amarant en Prisma worden bijvoorbeeld via de AWBZ gefinancierd.

³² De behoefte aan ondersteuning bestaat uit een divers pakket: informatie, advies en emotionele en educatieve steun, respijtzorg en praktische hulp, maatregelen voor combinatie arbeid en zorg, financiële en materiële steun, inspraak, (h)erkenning, samenhang en samenwerking in mantelzorgondersteuning (bron: Expertisecentrum Informele Zorg 2005).

- In 2008 krijgen de medewerkers van de centrale balie en de Wmo consulenten deskundigheidsbevordering op het terrein van mantelzorg om de cliënten beter te kunnen informeren en adviseren.
- Jaarlijks subsidie beschikbaar stellen voor het bieden van mantelzorgondersteuning en deskundigheidsbevordering. De gemeente maakt jaarlijks prestatieafspraken met de aanbieders.
- Vanaf 2009 aanbieden van informatie via de website van de gemeente (b.v. via een sociale kaartstelsel).

Doelstelling 2 Mantelzorgers kunnen een vorm van ondersteuning ontvangen.

- In 2008 en 2009 inzet promotiecampagne om zo o.a. bekendheid te geven aan het begrip mantelzorg en het aanbod respijtzorg.
- Continueren inzet van de werkgroep mantelzorg. Jaarlijks maakt de gemeente prestatieafspraken met de werkgroep over het vergroten van het bereik.
- Het aantal trajecten vrijwillige huishulp verhogen. Jaarlijks prestatieafspraken maken over het aanbod. In 2008 wordt onderzocht of het meerwaarde heeft hierover in regionaal verband (Midden-Brabant) afspraken te maken.

Speerpunt 2	Versterken ondersteuning vrijwilligerswerk
Betrokkenen	gemeente Hilvarenbeek, Stichting Contour en Klankbordgroep vrijwilligersbeleid

Omschrijving speerpunt

De kern van het vrijwilligersbeleid van de gemeente is het ondersteunen van vrijwilligers. In 2002 hebben (vrijwilligers)organisaties³³ aangegeven behoefte te hebben aan informatie, advies en deskundigheidsbevordering. Ten behoeve van de ontwikkeling van deze ondersteuningsstructuur is er een plan van aanpak ontwikkeld, waarbij een nieuw Vrijwilligersplatform Hilvarenbeek een centrale rol moet gaan vervullen. Dit platform moet inspelen op de ontwikkelingen die binnen het vrijwilligerswerk gaande zijn. Vrijwilligers zijn steeds minder uren beschikbaar en willen zich over het algemeen minder binden aan één vrijwilligersactiviteit of organisatie. Vrijwilligers zijn flexibeler inzetbaar, voor korte klussen bij verschillende organisaties.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

1. Minimaal 35 % van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek doet vrijwilligerswerk.
2. Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties versterken.

³³ De gemeente heeft in de periode 2001 tot en met 2004 een meerjarige uitkering ontvangen van het ministerie van VWS op grond van de Tijdelijke Stimuleringsregeling vrijwilligerswerk (TSV). In de voorbereidingsfase van het vrijwilligersproject zijn tijdens vijf avonden met vrijwilligersorganisaties de behoeften aan ondersteuning in beeld gebracht.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Minimaal 35 % van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek doet vrijwilligerswerk.

- Het promoten van vrijwilligerswerk.
- Vraag en aanbod bij elkaar brengen (bemiddelen).

Doelstelling 2 Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties versterken

- In 2008 wordt een vrijwilligersplatform opgericht. In eerste instantie wil de gemeente dat dit platform uit vrijwilligers bestaat. Vanwege het gebrek aan vrijwilligers is ervoor gekozen om het platform door een professionele organisatie te laten opstarten. De ambitie om het een platform te laten zijn voor en door vrijwilligers is daarmee niet losgelaten.
- Het platform bemiddelt tussen vrijwilliger (vraag) en vrijwilligersorganisaties en organisaties die met vrijwilligers werken (aanbod). Daarbij zet het platform zich in om de samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en instellingen te verbeteren. Ook werkt het platform samen met het project Woon Zorg Service in de Wijk.
- Het bieden van informatie en advies aan vrijwilligersorganisaties.
- Het aanbieden van cursussen voor vrijwilligers.

6.3. Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?

- Leefbaarheid en sociale samenhang.
- Woonzorg visie,
- project Wonen Zorg en Service in de Wijk.
- Toegankelijkheid en participatie

6.4. Wat gaan we eraan uitgeven?

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Subsidiëren mantelzorgondersteuning	20.000	20.000	20.000	20.000
Werkgroep mantelzorg	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal speerpunt 1	23.000	23.000	23.000	23.000
Vrijwilligersplatform	14.000	14.000	14.000	14.000
Totaal speerpunt 2	14.000	14.000	14.000	14.000
Totaal ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	37.000	37.000	37.000	37.000

7. Zo lang mogelijk meedoen

7.1. Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?

De gemeente Hilvarenbeek wil dat mensen met een zorgvraag of een zorgbehoefte zo lang mogelijk zelfstandig functioneren, mee kunnen doen aan het maatschappelijke leven en deel kunnen nemen aan sociale netwerken. Sommige mensen leven in een kwetsbare positie en hebben extra ondersteuning nodig, bijvoorbeeld chronisch zieken en mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking. In Hilvarenbeek blijkt dat bijna vier op de tien volwassenen en ruim twee op de drie ouderen minimaal één chronische aandoening heeft. Uiteindelijk voelt 15 % van de volwassenen en 30 % van de ouderen zich beperkt. Hierin verschilt Hilvarenbeek niet van de regio. Nederland en dus ook Hilvarenbeek vergrijst momenteel. De totale groep 65-plussers wordt ook wel eens als een kwetsbare groep beschouwd, terwijl er steeds meer vitale ouderen zijn. Op dit moment participeren ouderen op verschillende manieren. Zo maakt 19 % van de ouderen gebruik van recreatieve en culturele activiteiten en doet 12 % van de ouderen aan sport. Om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen, is soms huishoudelijke verzorging noodzakelijk. Uit onderzoek blijkt dat 18 % van alle ouderen professionele zorg van de thuiszorg ontvangt. Dit beeld is vergelijkbaar met de regio. Verder blijkt dat de meeste ouderen geen gebruik maken van de maaltijdvoorziening, aangezien ze niet weten waar ze die zouden kunnen aanvragen.³⁴

Uit de cijfers van CBS³⁵ blijkt dat het aandeel inwoners ouder dan 65 jaar in Hilvarenbeek (14,05 %) ongeveer net zo groot is als in de rest van Nederland (14,48 %) en de provincie Noord-Brabant (14,56 %). Het aandeel ouderen in de totale bevolking neemt de komende jaren toe (van 14 % in 2007 naar 17 % in 2015). Vitaal Hilvarenbeek heeft naar aanleiding van een onderzoek aanbevelingen gepresenteerd voor het verbeteren van de kwaliteit van wonen, welzijn, zorg en dienstverlening voor ouderen. De resultaten van dit onderzoek zijn in dit Wmo beleidsplan nog niet verwerkt.

De Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. en de organisaties vinden het belangrijk dat iedereen de ondersteuning krijgt die hij of zij nodig heeft om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen. De ondersteuning moet men kunnen krijgen van de organisatie naar eigen keuze (keuzevrijheid). De kwaliteit van de voorzieningen moet gehandhaafd blijven. Hulp bij het huishouden moet voldoende blijven. Organisaties vinden dat de binding met de buurt belangrijk is. Mensen zijn dan over het algemeen bereid om wat voor elkaar te doen. Een project als Wonen, Zorg en Service in de Wijk, dat nu voor één jaar draait als pilot, kan daaraan nieuwe impulsen geven.

---

³⁴ GGD Hart voor Brabant (2007). Wmo Hilvarenbeek. Cijfers uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant. 's Hertogenbosch: GGD Hart voor Brabant, afdeling gezondheidsbevordering.

³⁵ <http://Statline.cbs.nl> op 28 november 2007.

De komende vier jaar zet de gemeente zich op verschillende manieren in om iedereen zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen. Een belangrijke voorwaarde is de gezondheid van mensen, vandaar dat de gemeente in dit plan het nieuwe Lokaal Gezondheidsbeleid³⁶ meeneemt.

7.2. Speerpunten voor de komende vier jaar

De speerpunten voor de komende vier jaar zijn:

1. Mensen in staat stellen te kiezen voor gezond gedrag, hierbij gefaciliteerd door hun sociale en fysieke omgeving en (indien nodig) de beschikbaarheid van gepaste en betaalbare zorg.
2. Iedereen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren.
3. Mensen met een beperking in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en deel te laten nemen aan het maatschappelijke verkeer.

Speerpunt 1 Mensen in staat stellen te kiezen voor gezond gedrag, hierbij gefaciliteerd door hun sociale en fysieke omgeving en (indien nodig) de beschikbaarheid van gepaste en betaalbare zorg.

Betrokkenen gemeente Hilvarenbeek en GGD Hart voor Brabant, Thebe Jeugdgezondheidszorg, Algemeen maatschappelijk werk, welzijnsorganisatie, sportverenigingen en andere betrokkenen bij de uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid.

Omschrijving speerpunt

Gezondheid is een belangrijke voorwaarde voor de hoofddoelstelling van de Wmo: meedoen aan de samenleving. Daarbij komt dat, als de gemeente blijft investeren in collectieve ziektepreventie en gezondheidsbevordering, voorkomen kan worden dat teveel inwoners een beroep moeten doen op de Wmo voorzieningen.

De visie, het beleid en de plannen van aanpak op het terrein van de Wmo en het gezondheidsbeleid moeten daarom goed op elkaar worden afgestemd en waar mogelijk (op thema of doelgroep) geïntegreerd worden opgepakt. Dit om de samenwerkingspartners niet te belasten met onnodig veel project- en werkgroepen.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

1. Het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Hilvarenbeek.
2. Het beschermen van de inwoners van Hilvarenbeek tegen ziekte (gezondheidsbescherming en ziektepreventie).

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Hilvarenbeek.

---

³⁶ De uitvoering van de WPCV maakt onderdeel uit van het nieuwe Lokaal Gezondheidsbeleid. Het beleid voldoet aan de eisen van de WCPV.

- Er heeft een evaluatie plaatsgevonden van het lokaal gezondheidsbeleid. De conclusies en de aanbevelingen van dit beleid gaat de gemeente in 2008 verwerken in concrete activiteiten.
- De gemeente sluit bij haar gezondheidsbeleid aan bij de landelijke speerpunten: diabetes, roken, depressie, overmatig alcoholgebruik en overgewicht. Deze landelijke speerpunten worden in 2008 vertaald in concrete activiteiten. De prioritering van de speerpunten en de verdere invulling van het lokaal gezondheidsbeleid moet in nauw overleg met de samenwerkingspartners worden opgepakt. In 2008 en 2009 wordt uitvoering gegeven aan een plan van aanpak overmatig alcoholgebruik onder jongeren samen met de regio Midden-Brabant (zie hoofdstuk 8 "Preventie, zorg en opvang").
- Continueren subsidiering GGD Hart voor Brabant en Maatschappelijk Werk Juvans. De gemeente maakt jaarlijks prestatieafspraken. In 2008 wordt onderzocht om mogelijk op regionaal niveau afspraken te maken rondom de subsidies en prestatieafspraken met maatschappelijk werk.

Doelstelling 2 Het (laten) beschermen van de inwoners van Hilvarenbeek tegen ziekte (gezondheidsbescherming en ziektepreventie). De gemeente heeft hierin de regiefunctie.

- (Laten) uitvoeren van de overige gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid:
  - Collectieve preventie (uitvoerder GGD) door aandacht te besteden aan: medische milieukunde, technische hygiënezorg, bevolkingsonderzoeken, afstemming collectieve preventie en curatieve zorg en monitoring van de gezondheidssituatie.
  - Infectieziektebestrijding (uitvoerder GGD).
  - Jeugdgezondheidszorg (uitvoerders Thebe JGZ (0-4 jaar) en GGD (5-19 jaar). Wat de gemeente op het terrein van jeugdgezondheidszorg onderneemt, staat beschreven in hoofdstuk 4 "Opgroeien in Hilvarenbeek".

<p>Speerpunt 2</p> <p>Betrokkenen</p>	<p>Iedereen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren</p> <p>gemeente Hilvarenbeek, Stichting Welzijn Hilvarenbeek, KBO's Diessen en Hilvarenbeek, GGD Hart voor Brabant, Juvans (algemeen maatschappelijk werk), Stichting Platform Gehandicaptenbeleid, Woonstichting Stromenland, re-integratiebureaus, aanbieders van inburgeringstrajecten en vluchtelingenwerk.</p>
---	--

Omschrijving speerpunt

De gemeente Hilvarenbeek wil dat iedereen in staat is om zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren. Dit geldt voor iedereen en in het bijzonder voor mensen met chronische ziekten (fysiek als geestelijk), lichamelijke beperkingen, licht verstandelijke beperkingen en gedragsproblemen. Daar waar er belemmeringen zijn, moeten deze worden weggenomen. Het is van belang dat de toegankelijkheid van *algemene* voorzieningen voor alle inwoners zo goed mogelijk is geregeld. Op deze manier wordt

de druk op de *individuele* voorzieningen beperkt en wordt het zo gewoon mogelijk meedoen in de samenleving gestimuleerd. Dit speerpunt raakt bijna alle gemeentelijke beleidsterreinen. Met dit speerpunt wil de gemeente extra aandacht besteden aan kwetsbare groepen als ouderen, gehandicapten en chronisch zieken.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

De gemeente wil samen met betrokken partijen de volgende doelen realiseren:

1. Iedereen kan zo lang mogelijk zelfstandig wonen in de eigen kern.
2. Ondersteunen van initiatieven, activiteiten en voorzieningen om mensen met een beperking en ouderen zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren.
3. Stimuleren dat men zelf in levensonderhoud kan voorzien en zo min mogelijk (financiële) belemmeringen ondervindt om aan maatschappelijke activiteiten mee te kunnen doen.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Iedereen kan zo lang mogelijk zelfstandig wonen in de eigen kern. Dit realiseert de gemeente door uitvoering te geven aan de Woonzorgvisie. De activiteiten die in het kader van deze doelstelling de komende vier jaar plaatsvinden zijn:

- Het kerngericht aanbieden van haal- en brengdiensten op een schaal die past en haalbaar is binnen de betreffende kern.
- Zorgaanbieders realiseren samen 24-uurs planbare en onplanbare zorg.
- De gemeente wil de woningvoorraad en woonomgeving voorbereiden op de veranderende vraag, vanwege de toename van het aantal senioren.
- De gemeente wil aanpassingen van woningen in de koopsector stimuleren door regelgeving zo soepel mogelijk toe te passen.
- Woninggebonden hoogtechnologische aanpassingen (domotica) ter ondersteuning van langer zelfstandig blijven wonen, woningen worden toegankelijk voor mensen die hier behoefte aan hebben.
- Inzet van een ouderenadviseur.
- Het project Wonen, zorg en Service in de Wijk (WZSW) loopt nu als pilot. Na evaluatie in 2008, indien het project succesvol blijkt, het project continueren.

Naast de activiteiten die in het kader van deze doelstelling plaatsvinden, onderneemt de gemeente verschillende activiteiten om de mogelijkheden voor starters op de woningmarkt te vergroten (zie paragraaf 4.1). In de Woonzorgvisie³⁷ staan die activiteiten beschreven, zoals het bouwen van 180 nieuwbouwwoningen voor starters.

De Woonzorgvisie is gezamenlijk opgesteld door de convenantpartijen gemeente Hilvarenbeek, Stichting MEE regio Tilburg, Woonstichting Stroomland, de Runne/Thebe, Amarant, Stichting Prisma en het RIBW Midden Brabant. De visie bevat

---

³⁷ Companen (2007). WoonZorgvisie: Heerlyckheit door vitaliteit. In opdracht van de gemeente Hilvarenbeek.

een concreet actieprogramma. De betrokken organisaties zetten zich in om het actieprogramma gezamenlijk uit te voeren.

Doelstelling 2 Ondersteunen van initiatieven, activiteiten en voorzieningen om mensen met een beperking en ouderen zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren.

- Jaarlijks subsidiëren van welzijnsorganisaties, zodat deze mensen met beperking en ouderen kunnen ondersteunen.
- Het vertalen van aanbevelingen uit het onderzoek van Vitaal Hilvarenbeek tot concrete activiteiten.

Doelstelling 3 Men kan zelf in levensonderhoud voorzien en ondervindt zo min mogelijk (financiële) belemmeringen om aan maatschappelijke activiteiten mee te kunnen doen.

- Helpen bij zoeken naar werk, zonodig door re-integratietrajecten te bieden.
- Indien werk niet mogelijk is, aanbieden van een sociaal activeringstraject en zo nodig verstrekken van een uitkering.
- Financiële ondersteuning door het minimabeleid uit te voeren en schuldhulpverlening aan te bieden.
- Ondersteuning bieden bij de inburgering van nieuw- en oudkomers.
- Subsidiëren van Vluchtelingenwerk.

Speerpunt 3 Mensen met een beperking in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en deel te laten nemen aan het maatschappelijke verkeer.

Betrokkenen gemeente Hilvarenbeek, De Runne /Thebe, Welzorg en PZN regiotaxi, Stichting MaaltijdenExpres Midden-Brabant

Omschrijving speerpunt

Het doel van de Wmo is dat de gemeenten voorwaarden scheppen dat burgers zo lang mogelijk zelfstandig wonen, actief deelnemen en bijdragen aan de maatschappij. Aan diegenen die daar (tijdelijk) niet toe in staat zijn en onvoldoende kunnen steunen op hun sociale netwerk, zal de gemeente ondersteuning aanbieden. Deze vorm van ondersteuning wordt ook wel individuele verstrekking genoemd. Hierbij wordt de compensatieplicht gehanteerd. Dit betekent dat er gekeken wordt naar wat mensen tekort komen om mee te kunnen doen in de samenleving. Daarbij is eigen kracht het startpunt. Vervolgens wordt ernaar gekeken wat de eigen omgeving van de ondersteuningsvrager kan bijdragen aan behoud of bevordering van de regie over de eigen situatie. Wat overblijft ter compensatie wordt objectief vastgesteld door middel van de indicatiestelling. Zo mogelijk wordt gecompenseerd met collectieve en algemene voorzieningen. Als dit niet kan, wordt een individuele voorziening toegekend. Hierbij kan de persoon – afhankelijk van de voorziening – kiezen voor verstrekking van een persoonsgebonden budget of een voorziening in natura.

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

Om dit speerpunt te realiseren willen we de volgende doelen bereiken:

1. Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis wonen.
2. Mensen zijn zo lang mogelijk actief.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis wonen.

- De indicatiestelling vindt onafhankelijk van het aanbod van voorzieningen en zorg plaats. Daarbij wordt rekening gehouden met de omstandigheden van de cliënt.
- Aanbieden van hulp bij het huishouden³⁸
- Aanbieden van rolstoel- en vervoersvoorzieningen.
- Aanbieden van woonvoorzieningen en aanpassingen in de woning.
- Jaarlijks evalueren en zonodig aanpassen van de verordening voorzieningen Wet maatschappelijke ondersteuning 2007.

Doelstelling 2 Mensen zijn zo lang mogelijk actief.

- Uitvoeren aanpassingen aan openbare ruimte.
- Aanbieden van de mogelijkheid om met de regiotaxi te reizen (dit is een collectieve voorziening. Bij toekenning op basis van de Wmo verordening kan men tegen een gereduceerd tarief gebruik maken van de regiotaxi).
- Aanbieden van individuele vervoersvoorzieningen (scootmobiel, aangepaste fiets, autoaanpassing).
- Aanbieden van rolstoelvoorzieningen (inclusief sportrolstoelen).
- Aanbieden gehandicapten parkeervergunning.

7.3. Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?

- Gezondheidsbeleid
- Woonzorgvisie
- Opgroeien in Hilvarenbeek
- Nota Wonen
- Verkeer en vervoer
- Leefbaarheid en sociale samenhang
- Vrijwilligerswerk en Mantelzorg
- Preventie, zorg en opvang
- Wet werk en bijstand
- Minimabeleid en schuldhulpverlening
- Wet inburgering

---

³⁸ Bij het vaststellen van de aanspraak op hulp bij het huishouden wordt allereerst gezien of en in hoeverre eventueel andere personen binnen de leefeenheid de problemen kunnen oplossen (b.v. de partner, thuiswonende kinderen). Deze benadering is al onder de AWBZ-indicatiestelling in gang gezet en deze is door de gemeente overgenomen. Voorzover de ondervonden problemen door middel van deze gebruikelijke zorg kunnen worden opgelost, is er geen aanspraak op hulp bij het huishouden.

7.4. Wat gaan we ervoor betalen?

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
GGD	203.000	203.000	203.000	203.000
Maatschappelijk werk	143.000	143.000	143.000	143.000
Diverse subsidies (o.a. EHBO's, Slachtofferhulp)	4.000	4.000	4.000	4.000
Landelijke speerpunten (o.a. 2008/2009 alcohol en jeugd)	9.000	9.000	9.000	9.000
Totaal speerpunt 1	359.000	359.000	359.000	359.000
Woonzorgvisie	PM	PM	PM	PM
Subsidie welzijnsorganisaties	16.000	16.000	16.000	16.000
Vitaal Hilvarenbeek ³⁹	PM	PM	PM	PM
Wonen, zorg en service in de wijk ⁴⁰	PM	PM	PM	PM
Totaal speerpunt 2	16.000	16.000	16.000	16.000
Huishoudelijke verzorging	977.000	986.000	986.000	986.000
Maaltijdvoorziening	25.000	25.000	25.000	25.000
Personen alarmering	8.000	8.000	8.000	8.000
Aanpassen openbare ruimte (reserve) ⁴¹	55.000	-	-	-
Individuele voorzieningen (oude Wvg)	782.000	782.000	782.000	782.000
Gehandicapten parkeervergunning	1.000	1.000	1.000	1.000
Wet werk en bijstand ⁴²	940.000	940.000	940.000	940.000
Minimabeleid	164.000	163.000	160.000	147.000
Inburgering	62.000	62.000	62.000	62.000
Vluchtelingenwerk	17.000	17.000	17.000	17.000
Totaal speerpunt 3	3.031.000	2.984.000	2.981.000	2.968.000
Totaal Zo lang mogelijk meedoen	3.406.000	3.359.000	3.356.000	3.343.000

³⁹ Betreft nieuw te ontwikkelen beleid, nog geen middelen in de begroting opgenomen.

⁴⁰ Structurele financiering is nieuw beleid, nog geen middelen in de begroting opgenomen na 2008

⁴¹ De huidige stand van de reserve bedraagt op peildatum 18 december 2007 € 5000. Aan deze reserve wordt in 2008 incidenteel € 50.000 toegevoegd en dient ter dekking van de kosten in de komende jaren voor de aanpassingen van openbare ruimte.

⁴² Binnen het werkdeel van de Wet Werk en Bijstand zijn er middelen beschikbaar voor reïntegratietrajecten, opleiding, werkervaring en sociale activering. Sociale Activering is alleen voor de doelgroep: cliënten sociale zaken en mensen die een maximaal inkomen van 130% van het minimum inkomen ontvangen.

8. Preventie, zorg en opvang

8.1. Wat is de ambitie voor de komende vier jaar?

Hilvarenbeek kent, net als andere gemeenten, sociaal zeer kwetsbare mensen die maatschappelijk zijn uitgesloten. Het gaat hierbij om mensen die onvoldoende zelfredzaam zijn. Ze hebben problemen op meer dan één leefgebied (psychische of lichamelijke gezondheid, verslaving, financiën, wonen, huishouden, werk, scholing, dagbesteding, vrije tijd, sociale relaties, maatschappelijke aanpassing en veiligheid). Hoeveel inwoners in zo'n kwetsbare positie leven, is niet bekend. In totaal maakten in 2005 327 cliënten gebruik van de voorzieningen op dit terrein.⁴³ Dat is 2,2 % van het totaal aantal inwoners van de gemeente Hilvarenbeek. Dat percentage is niet hoog, maar de problematiek waar deze mensen mee te maken hebben, kan zeer ernstig zijn. Verder is uit onderzoek gebleken dat 0,5 % van de 0 tot 11 jarigen volgens hun *ouders* ooit slachtoffer is geweest van kindermishandeling. Van de 19 tot 65 jarigen zegt 1 % de afgelopen 5 jaar slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Het aandeel van de Hilvarenbeekse bevolking dat zich in de maand voorafgaand aan het onderzoek⁴⁴ psychisch ongezond voelde, bedraagt 14 % van de jongeren, 11 % van de volwassenen en 20 % van de ouderen. In totaal heeft maar liefst een kwart van de Hilvarenbeekse bevolking een matig risico op een angststoornis of depressie, 1 % een hoog risico. Zes procent gebruikt medicijnen vanwege angst, depressie, spanning of stress.

Er zijn geen gegevens beschikbaar over het aantal verslaafden in Hilvarenbeek. Wel over het middelen gebruik. In vergelijking met de regio wordt door de Hilvarenbeekse bevolking meer alcohol gedronken.⁴⁵ Dit begint al bij de jongste jeugd: het percentage 8 t/m 11 jarigen dat (volgens de ouders) wel eens alcohol gedronken heeft is met 19% beduidend hoger dan in de regio waar dit percentage 14% bedraagt.

Ruim de helft van de jongeren in Hilvarenbeek drinkt wel eens alcohol. Binge drinken (zes of meer glazen alcohol op minstens één weekenddag) gebeurt door 21% van de jongeren (ter vergelijking: in de regio door 16%). Juist de grote hoeveelheid alcohol die dan gedronken wordt, is schadelijk op jonge leeftijd. Meisjes drinken even vaak als jongens, maar jongens drinken wel meer per keer. Het drankgebruik neemt toe met de leeftijd. Ruim twee op de drie ouders vindt het goed dat hun kind alcohol drinkt. Tot slot is ook het percentage volwassenen dat overmatig alcohol drinkt in Hilvarenbeek hoger dan in de regio (18% versus 14%). In tegenstelling tot de cijfers voor alcohol zijn cijfers voor roken wat gunstiger dan in de regio en het gebruik van drugs komt in zeer geringe mate voor.

---

⁴³ Prisma Brabant (2006). Deelrapport, omvang en aard problematiek. Tilburg: Prisma Brabant.

⁴⁴ GGD Hart voor Brabant (2007). Wmo Hilvarenbeek. Cijfers uit de Gezondheidsmonitor van de GGD Hart voor Brabant. 's Hertogenbosch: GGD Hart voor Brabant, afdeling gezondheidsbevordering.

⁴⁵ GGD Hart voor Brabant (2007). Idem.

In het najaar van 2007 hebben de gemeenten in de regio Midden-Brabant een regionaal beleidskader "Samen sterk voor kwetsbare burgers" ontwikkeld. Tijdens de ontwikkeling van dit kader zijn cliënten nadrukkelijk betrokken geweest. Zij hebben nogal wat knelpunten aangegeven (wisselende hulpverleners, geen afstemming van hulpverlening, voelen zich niet altijd serieus genomen tijdens burgerparticipatie etc). De organisaties die in Hilvarenbeek werkzaam zijn signaleren dat er ook hier gezinnen wonen met meerdere problemen. Om dit aan te pakken vinden zij coördinatie van de zorg nodig. Ook willen instellingen dat er korte lijnen zijn tussen organisaties als het algemeen maatschappelijk werk, Novadic-Kentron, Politie en GGZ Midden-Brabant.

8.2. Speerpunten voor de komende vier jaar

De komende vier jaar richt de gemeente zich op twee speerpunten:

1. Uitvoering geven aan het regionaal beleidskader "Samen sterk voor kwetsbare burgers".
2. Lokaal bijdragen aan preventie, signalering en toeleiding.

Speerpunt 1	Uitvoering geven aan het regionaal beleidskader "Samen sterk voor kwetsbare burgers".
Betrokkenen	Acht gemeenten in de regio Midden-Brabant Steunpunt Huiselijk geweld, Regionale instellingen zoals Stichting Maatschappelijke Opvang Traverse, Novadic-Kentron (verslavingszorg), GGD Hart voor Brabant, GGZ Midden-Brabant, RIBW Midden-Brabant, vrouwenopvang De Bocht, Juvans (algemeen maatschappelijk werk).

Omschrijving speerpunt

In het najaar heeft de gemeente Hilvarenbeek samen met zeven andere gemeenten uit Midden-Brabant het regionaal beleidskader "Samen sterk voor kwetsbare burgers" ontwikkeld. Met dit beleidskader hebben de gemeenten de ambitie uitgesproken om het aantal mensen in een kwetsbare positie te verminderen. Om deze ambitie te realiseren is een aantal beleidsvoornemens geformuleerd:

1. Voorkomen van maatschappelijke uitsluiting van kwetsbare groepen door meer te investeren in preventie en nazorg.
2. Optimaliseren van de (vroeg)signalering en de toeleiding naar zorg en opvang.
3. Verbeteren van de samenwerking en de effectiviteit van zorg en opvang.
4. Organiseren burger- en cliëntenparticipatie voor deze specifieke doelgroep

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

1. Een uitvoeringsprogramma voor vier jaar waarin staat aangegeven op welke wijze de beoogde resultaten van het regionaal beleidskader op lokaal niveau worden gerealiseerd.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Een uitvoeringsprogramma voor vier jaar waarin staat aangegeven op welke wijze de beoogde resultaten van het regionaal beleidskader op lokaal niveau worden gerealiseerd.

- De gemeenten in de regio Midden-Brabant stellen in 2008 een actieprogramma op. Daaruit volgen activiteiten waarvoor de gemeente Hilvarenbeek zich inzet.

Speerpunt 2 Lokaal bijdragen aan preventie, signalering en toeleiding.
--

Betrokkenen Gemeente, Juvans, Politie, Jongerenwerker, Novadic Kentron, GGZ Midden-Brabant, Steunpunt Huiselijk Geweld
---

Omschrijving speerpunt

Met de komst van de Wmo is een aantal subsidieregelingen naar de gemeenten gekomen, zoals middelen voor collectieve GGz preventie en Openbare Geestelijke Gezondheidszorg. Van de gemeente Hilvarenbeek wordt verwacht dat zij sterker de regie neemt door in te zetten op preventie, signalering en toeleiding en het organiseren van de samenwerking tussen de diverse organisaties. Onlangs heeft de gemeente buurtregie opgericht. Binnen buurtregie werken diverse organisaties samen om vroegtijdig mensen met meervoudige problemen in beeld te krijgen en de - daarmee vaak gepaarde - overlast te bestrijden. Daarnaast hebben de activiteiten binnen dit speerpunt een sterke relatie met de activiteiten die plaatsvinden in het kader van "Opgroeien in Hilvarenbeek".

Wat willen we met dit speerpunt bereiken? (Doelstelling)

1. Zo veel mogelijk verminderen van geestelijke problematiek en het middelen-gebruik.
2. Vroegtijdig in beeld krijgen van mensen met meervoudige problemen en hen toeleiden naar zorg en opvang.

Wat gaan we ervoor doen?

Doelstelling 1 Zo veel mogelijk verminderen van geestelijke problematiek en het middelen gebruik.

- In 2008 continueert Hilvarenbeek gezamenlijk met de andere gemeenten in de regio Midden-Brabant de inzet van activiteiten op het terrein van collectieve preventie door de GGZ Midden-Brabant en Novadic-Kentron.
- In 2008 ontwikkelt de regio Midden-Brabant een preventieprogramma. Hierin worden ook de activiteiten op het terrein van collectieve preventie GGz meegenomen en de activiteiten die gericht zijn op alcohol en jeugd. Op basis van dat programma gaat de gemeente Hilvarenbeek activiteiten subsidiëren.

Doelstelling 2 Vroegtijdig in beeld krijgen van mensen met meervoudige problemen en hen toeleiden naar zorg en opvang.

- Subsidiëren steunpunt huiselijk geweld.
- Faciliteren buurtregie.

8.3. Wat is de relatie met andere beleidsterreinen?

- Opgroeien in Hilvarenbeek
- Leefbaarheid en sociale samenhang
- Zo lang mogelijk meedoen, oa woonzorgvisie, lokaal gezondheidsbeleid, minimabeleid
- Veiligheid
- Vrijwilligerswerk en mantelzorgondersteuning

8.4. Wat gaan we er aan uitgeven?

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Bijdrage aan regionaal beleidskader. ⁴⁶	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal speerpunt 1	1.000	1.000	1.000	1.000
Subsidie collectieve preventie GGz	8.000	8.000	8.000	8.000
Subsidie voor Steunpunt huiselijke geweld	8.000	8.000	8.000	8.000
Totaal speerpunt 2	16.000	16.000	16.000	16.000
Totaal Preventie, zorg en opvang	17.000	17.000	17.000	17.000

---

⁴⁶ Het opgenomen bedrag is een gereserveerd budget voor het regionale project kwartiermakersfestival. Voor de uitvoering van het regionaal beleidskader zal subsidie worden aangevraagd bij de provincie. De provincie stelt jaarlijks subsidie beschikbaar voor de Regio Midden-Brabant in het kader van de Regionale Sociale Agenda. De provincie heeft hier een nieuwe voorwaarde aan toegevoegd: vanaf 2008 wordt de subsidie verstrekt op basis van cofinanciering: 25% in 2008 en vanaf 2009 50%. In 2008 en 2009 zal o.a. een regionaal project alcohol en jeugd worden ontwikkeld. Dit is ook één van de landelijke speerpunten voor het lokaal gezondheidsbeleid.

9. Kwaliteit en verantwoording

De nieuwe taken en verantwoordelijkheden van de gemeente in het kader van de Wmo brengen een nieuwe vorm van verantwoording afleggen met zich mee: horizontale verantwoording. Horizontale verantwoording legt de eindverantwoordelijkheid voor het Wmo beleid bij de gemeenteraad. De beleidskeuzes worden op lokaal niveau gemaakt en daarom vindt de verantwoording niet verticaal plaats (van gemeente naar Rijk) maar horizontaal (van college naar raad). Gemeenteraad en inwoners hebben informatie nodig voor een goed oordeel over de uitvoering van de Wmo in hun gemeente. Daarom bepaalt artikel 9 van de Wmo dat de gemeente jaarlijks een rapport moet publiceren met de uitkomsten van een onderzoek naar klanttevredenheid en met prestatiegegevens over het voorgaande kalenderjaar. Daarnaast moeten gemeenten deze gegevens aan het ministerie van VWS sturen, zodat het ministerie in een rapport gemeenten met elkaar kan vergelijken.

De volgende instrumenten heeft de gemeente Hilvarenbeek tot haar beschikking om de kwaliteit van beleid en uitvoering te bewaken:

1. Klanttevredenheidsonderzoek.
2. Evaluatie beleid en uitvoering binnen de gemeente (beleidsplan, aanbestedingen/contracten, verordening, loketfunctie).
3. Benchmark Wmo.

Daarnaast kent de gemeente Hilvarenbeek een klachtenprocedure.

9.1. Klanttevredenheid

Over het onderzoek klanttevredenheid staat in de Wmo artikel 9, lid 1a:

Het college van burgemeester en wethouders publiceert jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, die verkregen zijn volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen.

In 2008 gaat de gemeente na in hoeverre de huidige wijze van het meten van de klanttevredenheid (Staat van de gemeente) moet worden verfijnd in het kader van de Wmo. Een mogelijkheid zou kunnen zijn om dit regionaal op te pakken. Momenteel laat de gemeente om de twee jaar “de staat van Hilvarenbeek” onderzoeken. Hierin komen veel punten met betrekking tot klanttevredenheid aan de orde. Vanaf 2008 zal ook de klanttevredenheid over de telefonische dienstverlening tweejaarlijks worden onderzocht. Bekeken zal worden of daarnaast aanvullende informatie nodig is specifiek over de Wmo en op welke wijze deze onderzoeken dan moeten worden aangevuld om die te verkrijgen. Incidenteel wordt deelgenomen aan de landelijke benchmark individuele voorzieningen (tevredenheid over 2007). Over de methode van onderzoek

dient overigens ook overlegd te worden met “representatieve organisaties”, bijvoorbeeld de participatieraad.

Bij het onderzoeken van de klanttevredenheid, wil de gemeente de klanttevredenheidsonderzoeken van de instellingen betrekken. Mogelijk kan de informatie worden gebundeld en verspreid onder de inwoners.

9.2. Evaluatie beleid en uitvoering binnen de gemeente

Het beleid kent verschillende onderdelen. Het is voor de gemeente Hilvarenbeek niet haalbaar om op alle onderdelen een evaluatie uit te voeren. In 2008 bekijkt de gemeente welke evaluaties er plaatsvinden en op welke terreinen er aanvullende onderzoeken moeten plaatsvinden.

Elke vier jaar wordt het beleidsplan geactualiseerd. Hiervoor is het nodig om het beleidsplan in zijn geheel te evalueren. Verder wordt er jaarlijks bepaald wat de actiepunten binnen de Wmo zijn. Na elk jaar wordt bekeken of de actiepunten gerealiseerd zijn of bijstelling behoeven. De stand van zaken over dit uitvoeringsprogramma wordt vervolgens jaarlijks gerapporteerd aan de gemeenteraad. Dit zal zoveel mogelijk worden ingepast in de bestaande planning- en controlcyclus. Daarnaast maakt de gemeente afspraken met de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o. over hun rol hierbij.

Tijdens de ontwikkeling van dit Wmo beleidsplan heeft er twee keer een overleg plaatsgevonden met een aantal organisaties die actief zijn op het terrein van zorg en welzijn. Zowel de gemeente als de organisaties merkten op dat het wenselijk is om elkaar beter te leren kennen en samen te werken. Vandaar dat het voorstel is gedaan om één a twee keer per jaar een overleg te organiseren waarin een actueel thema aan de orde kan komen met betrekking tot de Wmo. De gemeente wil het initiatief nemen voor dit overleg, maar vraagt van de organisaties een actieve bijdrage in de organisatie daarvan, bijvoorbeeld door mee te denken over de inhoud van de bijeenkomst. In 2008 wordt dit voorstel nader uitgewerkt.

9.3. Benchmark Wmo

Gemeenten zijn verplicht bepaalde gegevens over de Wmo aan inwoners en cliëntenorganisaties beschikbaar te stellen. Doel van deze bepaling is inwoners en cliëntenorganisaties in staat te stellen de prestaties van hun gemeente te beoordelen, ook in relatie tot die van andere gemeenten. Bij ministeriële regeling is aangegeven welke gegevens het in ieder geval betreft. Gemeenten zijn op grond van artikel 9 Wmo tevens verplicht om de gegevens aan VWS of een door VWS aangewezen onderzoeksinstelling te verstrekken. Deze verplichting heeft niet als oogmerk om een verantwoordingsrelatie met het Rijk te creëren. De gegevens van individuele gemeenten worden gebruikt voor een rapportage, waarin gegevens van gemeenten in

onderlinge samenhang worden gezien. Hiermee krijgen de inwoners en cliëntenorganisaties ‘referentiemateriaal’ wat ze kunnen gebruiken om de prestaties van hun gemeente te beoordelen. Het klanttevredenheidsonderzoek in combinatie met de evaluatie van beleid en uitvoering in Hilvarenbeek levert input voor de Benchmark Wmo.

De Benchmark Wmo is ontwikkeld door het SGBO en is gebaseerd op de ‘vergelijkingskaart’ van het ministerie van VWS, welke een uitwerking is van artikel 3 van de Regeling Maatschappelijke Ondersteuning. Gezien deze wettelijke verplichting zal de gemeente in de komende vier jaar deel moeten gaan nemen aan deze landelijke benchmark.

9.4. Wat gaan we hier aan uitgeven

Activiteit/Project	2008 €	2009 €	2010 €	2011 €
Klanttevredenheid (staat v.d. gemeente)	5.000	5.000	5.000	5.000
Klanttevredenheid individuele voorzieningen (incidenteel) ⁴⁷	3.000	-	-	-
Benchmarking en monitoring (nieuw) ⁴⁸	5.000	8.000	8.000	8.000
Totaal kwaliteit en verantwoording	13.000	13.000	13.000	13.000

⁴⁷ Dekking uit incidenteel implementatiebudget Wmo

⁴⁸ Voor de benchmark en monitoring zijn de bedragen voor de jaren 2008 tm 2011 nog niet in de begroting opgenomen. Het gaat hier om nieuw beleid.

Bijlage 1 Prestatievelden van de Wmo

De Wmo schrijft 9 prestaties voor die de gemeenten moeten realiseren:

1. Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.
4. Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer.
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang.
8. Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen.
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

Bijlage 2 Samenvatting Wmo beleidsplan 2008-2011

Leefbaarheid en sociale samenhang (prestatievelid 1)								
Beleidsdoel	Speerpunten	Doelstellingen	Activiteiten	Instrumenten	2008	2009	2010	2011
Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.	(1) Het stimuleren van de eigen verantwoordelijk van inwoners voor de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk. Zij organiseren daarvoor activiteiten, die de gemeente kan subsidiëren.	(1) De gemeente ondersteunt initiatieven van inwoners in alle dorpskernen ter bevordering van leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk.	(1) In 2008 gaat de gemeente met de betrokken organisaties na wat zij verwachten van de gemeente en wat de rol van de gemeente kan zijn bij het verbeteren van de leefbaarheid en de sociale samenhang.	Leefbaarheidfonds Vrijwilligersfonds Fonds Welzijn Totaal speerpunt 1	45.000 35.000 3.000 83.000	45.000 35.000 3.000 83.000	45.000 35.000 3.000 83.000	45.000 35.000 3.000 83.000
			(2) Vormgeven beleid op het terrein van leefbaarheid en sociale samenhang en bepalen rol (inclusief vrijwilligersfonds).					
			(3) De komende 4 jaar subsidieert de gemeente projecten van belangenorganen en vrijwilligersorganisaties uit het leefbaarheidfonds, vrijwilligersfonds en fondswelzijn.					
	(2) In elke kern is er een multifunctionele voorziening die voorziet in de behoeften van de inwoners, toekomstbestendig is en toegankelijk is voor alle bewoners.	(1) In elke kern is er een multifunctionele voorziening die voorziet in de behoeften van de inwoners, toekomstbestendig is en toegankelijk is voor alle bewoners.	(1) In 2009 brengt gemeente met accommodatieplan het huidige voorzieningenniveau in beeld en geeft inzicht in ontwikkelingen die van invloed zijn op voorzieningengebruik.	Accommodatieplan Welzijnsaccommodaties (peuterspeelzalen) Totaal speerpunt 2	- 57.000 57.000	- 57.000 57.000	PM 57.000 57.000	PM 57.000 57.000
(2) De termen toegankelijkheid, toekomstbestendig en multifunctioneel gebruik zullen nader worden gedefinieerd.								

		(3) In 2010 werkt de gemeente het accommodatieplan uit in een concreet activiteitenplan.					
		(4) Onderhoud en beheer van gemeentelijke accommodaties.					
(3) Alle inwoners kunnen deelnemen aan sport.	(1) Het huidige aanbod van sportvoorzieningen blijft de komende jaren gehandhaafd.	(1) De (gemeentelijke) voorzieningen worden onderhouden en beheerd.	Onderhoud en beheer sportvoorzieningen	315.000	296.000	281.000	268.000
		(2) De Hispohal behouden laten blijven als sportaccommodatie.	In standhouden Hispohal	450.000	-	-	-
	(2) In 2011 sport minimaal 75 % van de inwoners van Hilvarenbeek.	(1) Subsidie sportvereniging.	Subsidie sportvereniging	19.000	19.000	19.000	19.000
		(2) In 2009 evalueert de gemeente de nota Harmonisatie buitensportaccommodaties.	Evaluatie harmonisatie buitensportaccommodaties	-	-	PM	PM
		(3) Inloopactiviteiten voor jongeren.	Inloopactiviteiten voor jongeren	10.000	10.000	10.000	10.000
	(4) Het subsidiëren van het Steunpunt Aangepast Sporten.	Totaal speerpunt 3	794.000	325.000	310.000	297.000	
(4) Alle inwoners genieten van kunst en cultuur en kunnen het zelf beoefenen.	(1) Voorzieningen op het gebied van kunst en cultuur door het instandhouden/onderhouden van gemeentelijke culturele accommodaties (bibliotheek, muziekschool).	(1) Jaarlijks subsidiëren van de bibliotheek en de muziekschool.	Bibliotheek	305.000	303.000	303.000	302.000
			Muziekschool	273.000	273.000	273.000	273.000
			(nieuw) Cultureel centrum	182.000	183.000	184.000	181.000
			Subsidie accommodaties	100.000	87.000	85.000	83.000
			Subsidie verenigingen (cultuurbeleving)	30.000	30.000	30.000	30.000
		Kunstaankoop 1 % regeling	11.000	2.000	2.000	2.000	
		Totaal speerpunt 4	901.000	878.000	877.000	871.000	
(2) Inwoners van de gemeente Hilvarenbeek waarderen het beleidsveld cultuur met een 7.	(1) Uiterlijk in 2010 staat er een operationeel multifunctioneel cultureel centrum.	Totaal Leefbaarheid en Sociale Samenhang	1.835.000	1.343.000	1.327.000	1.308.000	
	(2) Subsidiëren van de accommodaties Den Heel en Hercules.						

			(3) Subsidiëren van verenigingen die actief zijn op het terrein van cultuur.						
			(4) In stand houden van de 1% regeling voor kunstaankoop in de publieke ruimte.						
Opgroeien in Hilvarenbeek (prestatievelid 2)									
Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden.	(1) Het bieden van activiteiten voor jeugdigen.	(1) Er zijn voor jongeren in Hilvarenbeek diverse activiteiten.	(1) Jaarlijks bieden van muziekonderwijs en sportmogelijkheden.	Subsidies jeugdorganisaties (o.a. jongerenwerk) (Nieuwbouw) jongerencentrum Totaal speerpunt 1	88.000	88.000	88.000	88.000	
			(2) Jaarlijks subsidiëren van jeugdorganisaties.		31.000	31.000	32.000	31.950	
			(3) Jaarlijks inzet jongerenwerk en subsidiëren van activiteiten.		119.000	119.000	120.000	119.950	
			(4) Voor het eind van 2009 is het nieuwe jongerencentrum in gebruik wordt genomen.						
			(5) In 2008 wordt een nieuwe JOP aangelegd in Hilvarenbeek.						
	(2) Het creëren van een sluitend aanbod binnen de keten van jeugdbeleid, jeugdzorg en jeugdhulpverlening.	(1) Ontwikkeling CJG in aansluiting op zorg in en om het onderwijs	(1) In 2008 opstellen plan van aanpak voor het CJG.	Jeugdgezondheidszorg	222.000	191.000	191.000	191.000	
				Preventief jeugdbeleid (o.a. Homestart, CJG)	30.000	55.000	71.000	90.000	
		(2) Laagdrempelige toegang voor ouders en jeugdigen tot informatie over opvoeden/opgroeien en hulpaanbod.	(2) In 2008 onderzoeken mogelijkheden tot regionale samenwerking.	(1) Realisatie van CJG.	Elektronisch Kinddosier	5.000	10.000	15.000	20.000
					Zorg voor jeugd	6.000	6.000	6.000	6.000
					Peuterspeelzalen	86.000	86.000	86.000	86.000
		(2) In 2009 herijken van het aanbod op het terrein van opvoedingsondersteuning en uitwerken van 5 gemeentelijke taken op het terrein van jeugdgezondheidszorg.	Totaal speerpunt 2	349.000	348.000	369.000	393.000		
		(3) In 2008 evaluatie van de pilot Home Start Hilvarenbeek plaats.							

	(3) Signalen worden vroegtijdig opgepikt en hulpaanbod is snel beschikbaar, bereikbaar en toegankelijk.	(1) Digitalisering van het preventief jeugdbeleid, o.a. aanschaf lokaal signaleringssysteem Zorg voor jeugd en invoeren elektronisch kinddossier.					
	(4) Sluitende zorgstructuur voor jeugdigen tot 23 jaar.	(1) In 2009 evaluatie van de huidige netwerkstructuur en onderzoek naar mogelijkheden voor zorg(advies)teams.					
(3) Het bevorderen van ontwikkelingskansen voor jeugdigen.	(1) In 2011 zijn de randvoorwaarden aanwezig om ontwikkelingsachterstanden bij de jeugd te voorkomen en hun maatschappelijke positie te verbeteren.	(1) Het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn.	Doorlopende leerlijn	2.000	2.000	2.000	2.000
		(2) Zorgstructuur in het onderwijs.	Zorgstructuur in onderwijs	79.000	79.000	79.000	79.000
		(3) Maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs.	Maatschappelijke ontwikkelingen	25.000	25.000	25.000	25.000
		(4) Onderhoud en aanpassingen schoolgebouwen.	Schoolgebouwen en gymnastieklokalen	95.000	99.000	101.000	97.000
		(5) Bouwen van twee nieuwe samenwijaaccommodaties: multifunctionele voorzieningen.	Ontwikkeling Samenwijs (brede scholen)	PM	PM	PM	PM
		(6) Ontwikkeling van dagarrangementen / activiteitenprogramma's op de brede scholen.	Totaal speerpunt 3	201.000	205.000	207.000	203.000
		(7) Verdere implementatie van de Samenwijsvisie in de kernen buiten Hilvarenbeek.	Totaal Opgroeien in Hilvarenbeek	669.000	672.000	696.000	716.000

Toegankelijkheid en participatie (prestatievlak 3)								
Het geven van informatie en advies en cliëntenondersteuning. Burgers denken en beslissen mee.	(1) Inwoners en organisaties denken mee tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van het Wmo beleid.	(1) Draagvlak creëren voor (de uitvoering van) het beleid van de gemeente bij de inwoners en de betrokken organisaties.	(1) In 2008 actualiseren van het communicatieplan Wmo.	Ondersteuning Wmo participatieraad (nieuw)	13.000	9.000	9.000	9.000
		(2) Participatie verankeren door formaliseren van de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.	(2) Betrekken van de Wmo participatieraad en organisaties. Jaarlijks opstellen van agenda. Bespreken stand van zaken van de uitvoering van het beleidsplan met de organisaties op het terrein van wonen, zorg en welzijn.	Uitvoering communicatieplan	PM	PM	PM	PM
			(1) In 2008 opstellen van een verordening voor en met de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.	Totaal speerpunt 1	13.000	9.000	9.000	9.000
	(2) Versterken van de zelfredzaamheid van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek.	(1) In 2012 beoordelen de inwoners de openingstijden van de centrale balie met een 7,5 en de overige punten gelijk met 2006.	(2) Jaarlijks faciliteert de gemeente de Participatieraad Wmo Hilvarenbeek i.o.	Vergroten telefonische bereikbaarheid	18.000	18.000	18.000	18.000
			(1) In 2007 verbeteren van de telefonische bereikbaarheid van de centrale balie.	Promotie centrale balie	-	-	-	-
		(2) Over vier jaar is de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd, door uitbreiding van het aanbod en samenwerking met externe partners.	(2) Promotie van de centrale balie en de website bij de inwoners. Dit wordt in 2008 uitgewerkt in het communicatieplan.	Deskundigheidsbevordering Sociale Kaart (nieuw)	PM	PM	PM	PM
(1) In 2008 bekijkt de gemeente in hoeverre het gevoel van privacy nog kan worden bevorderd.	(2) Jaarlijks opstellen programma voor deskundigheidsbevordering.	Stg. MEE Regio Tilburg	AWBZ	20.000	10.000	10.000	10.000	
		Totaal speerpunt 2	38.000	28.000	28.000	28.000		
Totaal Toegankelijkheid en participatie				51.000	37.000	37.000	37.000	

			(3) In 2010 voert de gemeente 60 % van de indicaties zelf uit, waardoor de afhandeltermijn wordt verkort.					
			(4) In 2011 is de digitale dienstverlening en informatievoorziening uitgebreid met Wmo producten.					
			(5) Stg. MEE regio Tilburg maakt haar dienstverlening meer bekend bij de inwoners van Hilvarenbeek.					
			(6) Nagaan de komende vier jaar met welke organisaties er nog meer kan worden samengewerkt om de dienstverlening te optimaliseren.					
Ondersteuning mantelzorgers en vrijwilligers (prestatieveld 4)								
Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers	(1) Erkenning voor mantelzorg.	(1) In 2011 is informatie en advies voor mantelzorgers op verschillende manieren beschikbaar (digitaal, schriftelijk en fysiek).	(1) In 2008 bevorderen van deskundigheid van de medewerkers van de centrale balie en de Wmo consultants op het terrein van mantelzorg.	Subsidiëren mantelzorg ondersteuning	20.000	20.000	20.000	20.000
			(2) Jaarlijks subsidiëren beschikbaar stellen voor het bieden van mantelzorgondersteuning en deskundigheidsbevordering.	Werkgroep mantelzorg	3.000	3.000	3.000	3.000
			(3) Vanaf 2009 aanbieden van informatie via de website van de gemeente. Deze informatie wordt verwerkt in de digitale sociale kaart. Afstemmen informatie met de informatie van andere organisaties.	Totaal speerpunt 1	23.000	23.000	23.000	23.000

	(2) Mantelzorgers ontvangen een vorm van ondersteuning	(1) In 2008 en 2009 inzet promotiecampagne om zo o.a. bekendheid te geven aan het begrip mantelzorg en het aanbod respijtzorg.					
		(2) Continueren inzet van de werkgroep mantelzorg. Jaarlijks maakt de gemeente prestatieafspraken met de werkgroep over het vergroten van het bereik.					
		(3) Het aantal trajecten vrijwillige thuishulp continueren. Jaarlijks prestatieafspraken maken over het aanbod. In 2008 wordt onderzocht of het meerwaarde heeft hierover in regionaal verband (Midden-Brabant) afspraken te maken.					
(2) Versterken ondersteuning vrijwilligerswerk.	(1) Minimaal 35 % van de inwoners van de gemeente Hilvarenbeek doet vrijwilligerswerk.	(1) Het promoten van vrijwilligerswerk.	Vrijwilligersplatform	14.000	14.000	14.000	14.000
		(2) Vraag en aanbod bij elkaar brengen (bemiddelen).	Totaal speerpunt 2	14.000	14.000	14.000	14.000
	(2) Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties versterken.	(1) In 2008 het oprichten van een vrijwilligersplatform dat ondersteuning biedt.	Totaal Ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	37.000	37.000	37.000	37.000
		(2) Het bevorderen van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties.					
		(3) Het bieden van informatie aan vrijwilligersorganisaties.					
		(4) Het aanbieden van cursussen voor vrijwilligers.					

Zo lang mogelijk meedoen (prestatievelde 5 en 6)								
Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.	(1) Mensen in staat stellen te kiezen voor gezond gedrag, hierbij gefaciliteerd door hun sociale en fysieke omgeving en (indien nodig) de beschikbaarheid van gepaste en betaalbare zorg.	(1) Het bevorderen van de gezondheid van de inwoners van Hilvarenbeek.	(1) Conclusies en aanbevelingen van de evaluatie van het lokaal gezondheidsbeleid in 2008 verwerken in een plan van aanpak.	GGD	203.000	203.000	203.000	203.000
			(2) Aansluiten bij haar gezondheidsbeleid aan bij de landelijke speerpunten: diabetes, roken, depressie, overmatig alcoholgebruik en overgewicht. In 2008 en 2009 wordt uitvoering gegeven aan een plan van aanpak overmatig alcoholgebruik onder jongeren in de regio Midden-Brabant.	Maatschappelijk werk Diverse subsidies (o.a. EHBO's, Slachtofferhulp) Landelijke speerpunten (2008/2009 alcohol en jeugd)	143.000	143.000	143.000	143.000
			(3) Continueren subsidiëring GGD Hart voor Brabant en Maatschappelijk Werk Juvans. De gemeente maakt jaarlijks prestatieafspraken. In 2008 wordt onderzocht om mogelijk op regionaal niveau afspraken te maken rondom de subsidies en prestatieafspraken.		4.000	4.000	4.000	4.000
Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of psychosociaal probleem tbv het behoud van zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.					9.000	9.000	9.000	9.000
		(2) Het beschermen van de inwoners van Hilvarenbeek tegen ziekte.	(1) (Laten) uitvoeren van de overige gemeentelijke taken die voortvloeien uit de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid.	Totaal speerpunt 1	359.000	359.000	359.000	359.000

		(2) Collectieve preventie (uitvoerder GGD) door aandacht te besteden aan: medische milieukunde, technische hygiënezorg, bevolkingsonderzoeken, afstemming collectieve preventie en curatieve zorg en monitoring van de gezondheidssituatie.					
		(3) Infectiebestrijding (uitvoering GGD).					
		(4) Jeugdgezondheidszorg (uitvoerders Thebe JGZ (0-4 jaar) en GGD (5-19 jaar).					
(2) Iedereen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren.	(1) Iedereen kan zo lang mogelijk zelfstandig wonen in de eigen kern.	(1) Het kerngericht aanbieden van haal- en brengdiensten op een schaal die past en haalbaar is binnen de betreffende kern.	Woonzorgvisie Wonen, zorg en service in de wijk Subsidie welzijnsorganisaties Vitaal Hilvarenbeek	PM PM 16.000 PM	PM PM 16.000 PM	PM PM 16.000 PM	PM PM 16.000 PM
		(2) Zorgaanbieders realiseren samen 24-uurs planbare en onplanbare zorg.	Totaal speerpunt 2	16.000	16.000	16.000	16.000
		(3) De gemeente wil de woningvoorraad en woonomgeving voorbereiden op de veranderende vraag, vanwege de toename van het aantal senioren.					
		(4) De gemeente wil aanpassingen van woningen in de koopsector stimuleren door regelgeving zo soepel mogelijk toe te passen.					

		<p>(5) Woninggebonden hoogtechnologische aanpassingen (domotica) ter ondersteuning van langer zelfstandig blijven wonen, worden toegankelijk voor mensen die hier behoefte aan hebben.</p> <p>(6) Inzet van een ouderenadviseur.</p> <p>(7) Het project Wonen, zorg en Service in de Wijk (WZSZ) loopt nu als pilot. Na evaluatie in 2008, indien het project succesvol blijkt, het project continueren.</p>				
	(2) Ondersteunen van initiatieven, activiteiten en voorzieningen om ouderen zo zelfstandig mogelijk te laten functioneren.	<p>(1) Jaarlijks subsidiëren van welzijnsorganisaties, zodat deze mensen met een beperking en ouderen kunnen ondersteunen.</p> <p>(2) Het vertalen van aanbevelingen uit het onderzoek van Vitaal Hilvarenbeek tot concrete activiteiten.</p>				
	(3) Stimuleren dat men zelf in levensonderhoud kan voorzien en zo min mogelijk (financiële) belemmeringen ondervindt om aan maatschappelijke activiteiten mee te kunnen doen.	<p>(1) Helpen bij zoeken naar werk, zo nodig door re-integratietrajecten te bieden.</p> <p>(2) Indien werk niet mogelijk is, aanbieden van een sociaal activeringstraject en zo nodig verstrekken van een uitkering.</p> <p>(3) Financiële ondersteuning door het minimabeleid uit te voeren en schuldhulpverlening aan te bieden.</p>				

			(4) Ondersteuning bieden bij inburgering van nieuw- en oudkomers.					
			(5) Subsidiëren van Vluchtelingenwerk.					
(3) Mensen met een beperking in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en deel te laten nemen aan het maatschappelijke verkeer.	(1) Mensen kunnen zo lang mogelijk thuis wonen.	(1) Aanbieden van hulp bij het huishouden.	HV	977.000	986.000	986.000	986.000	
		(2) Aanbieden van rolstoel- en vervoersvoorzieningen.	Maaltijdvoorziening	25.000	25.000	25.000	25.000	
		(2) Aanbieden van woonvoorzieningen en aanpassingen in de woning.	Personen alarmering	8.000	8.000	8.000	8.000	
		(3) Jaarlijks evalueren van de verordening voorziening Wet maatschappelijke ondersteuning 2007.	Aanpassen openbare ruimte (reserve)	55.000	-	-	-	
	(2) Mensen zijn zo lang mogelijk actief.	(1) Uitvoeren aanpassingen aan openbare ruimte.	Individuele voorzieningen (oude Wvg)	782.000	782.000	782.000	782.000	
		(2) Aanbieden van mogelijkheid om met de regiotaxi te reizen.	Gehandicapten parkeervergunning	1.000	1.000	1.000	1.000	
		(3) Aanbieden van individuele vervoersvoorzieningen (inclusief sportrolstoelen).	Wet werk en bijstand	940.000	940.000	940.000	940.000	
		(4) Aanbieden gehandicapten parkeervergunning.	Minimabeleid	164.000	163.000	160.000	147.000	
			Inburgering	62.000	62.000	62.000	62.000	
			Vluchtelingenwerk	17.000	17.000	17.000	17.000	
			Totaal speerpunt 3	3.031.000	2.984.000	2.981.000	2.968.000	
			Totaal Zo lang mogelijk meedoen	3.406.000	3.359.000	3.356.000	3.343.000	
Preventie, zorg en opvang (prestatievelden 7, 8 en 9)								
Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het bevorderen van het verslavingsbeleid.	(1) Uitvoering geven aan het regionaal beleidskader "Samen sterk voor kwetsbare burgers".	(1) Uitvoeringsprogramma voor vier jaar waarin staat aangegeven op welke wijze de beoogde resultaten van het regionaal beleidskader op lokaal niveau worden gerealiseerd.	(1) Regionaal opstellen van een actieprogramma. Daaruit volgen activiteiten waarvoor de gemeenten Hilvarenbeek zich inzet.	Bijdrage aan regionaal beleidskader	1.000	1000	1000	1000
				Totaal speerpunt 1	1.000	1.000	1.000	1.000

	(2) Lokaal bijdragen aan preventie, signalering en toeleiding.	(1) Zo veel mogelijk verminderen van geestelijke problematiek en het middelen gebruik.	(1) In 2008 continueren activiteiten op het terrein van collectieve preventie door de GGZ Midden-Brabant en Novadic-Kentron.	Collectieve preventie GGz Steunpunt Huiselijk Geweld	8.000	8.000	8.000	8.000	
						8.000	8.000	8.000	8.000
				(2) Ontwikkelen Preventie-programma.	Totaal speerpunt 2	16.000	16.000	16.000	16.000
				(1) Subsidiëren Steunpunt Huiselijk Geweld.	Totaal Preventie, zorg en opvang	17.000	17.000	17.000	17.000
		(2) Vroegtijdig in beeld krijgen van mensen met meervoudige problemen en hen toeleiden naar zorg en opvang.	(2) Faciliteren Buurtregie.						
Kwaliteit en verantwoording									
Kwaliteit en verantwoording			(1) Klanttevredenheid.	Klanttevredenheid (staat van de gemeente).	5.000	5.000	5.000	5.000	
			(2) Klanttevredenheid individuele voorzieningen.	Klanttevredenheid individuele voorzieningen.	3.000	-	-	-	
			(3) Benchmarking en monitoring.	Benchmarking en monitoring (nieuw).	5.000	5.000	5.000	5.000	
				Totaal kwaliteit en verantwoording	13.000	13.000	13.000	13.000	